

**VAKBLAD VOOR
NATUURTOEZICHT**

Koninklijke Nederlandse
Vereniging voor Natuurtoezicht

de Jachtopzichter

In dit nummer o.a.:

Samenwerking KNVvN en BOA ACP

Opmars van de eikenprocessierups

Jachtopzichters DNA? Het bestaat echt!

Van links naar rechts:
BOA ACP voorzitter Richard Gerrits
KNVvN voorzitter Rolf Overdiep
Groene boa Dré Stuijts
Groene boa Philip Oprel
Foto Vakbond BOA ACP

Regiocommissarissen

■ Noord-Nederland

Gerrit Stuver
noord-nederland@knvv.nl

■ Overijssel

Dennis Kutterik
overijssel@knvv.nl

■ Gelderland en Flevoland

Coen de Meijer
 gelderland-flevoland@knvv.nl

■ Utrecht

Theo van der Horst
utrecht@knvv.nl

■ Noord-Holland

Vacant
noord-holland@knvv.nl

■ Zuid-Holland

Jaap Wansinck
zuid-holland@knvv.nl

■ Noord-Brabant

Dennis Neijssen
noord-brabant@knvv.nl

■ Limburg

vacant
 limburg@knvv.nl

■ Zeeland

René Wink
zeeland@knvv.nl

De Jachttopzichter

Officieel orgaan van de KNVvN sinds 1911

ISSN 2666-4046

Najaarseditie 2020 - nr. 130

Bestuur

R. Overdiep	voorzitter@knvv.nl
mr. M. van Eeghen	penningmeester@knvv.nl
L. van Dorland-Kievit	secretaris@knvv.nl
D. Neijssen	dennis.neijssen@knvv.nl
W. Jolles	bestuurslid a.i.

Redactie

R.O. Broeks, eindredactie	redactie@knvv.nl
L. van Dorland-Kievit	
J. Hulst	
R. Korporaal	
J. Wansinck	

Advertenties

R.O. Broeks	redactie@knvv.nl
-------------	------------------

Contributies en donaties

NL22 RABO 0115 7225 99 t.n.v. KNVvN	o.v.v. lidmaatschapsnummer en achternaam
-------------------------------------	--

Cursussen

NL30 RABO 0313 2131 94 t.n.v. KNVvN	o.v.v. cursusnaam en achternaam
-------------------------------------	---------------------------------

Website

www.knvv.nl

Kamer van Koophandel

Inschrijfnummer 40477951

Lidmaatschap KNVvN

Boa's

Het lidmaatschap staat open voor beëdigde Buitengewone Opsporingsambtenaren (boa's). De contributie bedraagt € 65 per jaar*

Niet-boa's

Niet-beëdigde boa's en toezichhouders betalen € 45 per jaar*

Donateurs

Iedereen die geen lid van de KNVvN wordt maar natuurtoezicht wel wil ondersteunen, kan donateur worden. De minimum donatie is € 35 per jaar*

** inclusief een abonnement op De Jachttopzichter*

Opzegging lidmaatschap KNVvN

Opzegging van het lidmaatschap kan slechts tegen het einde van het verenigingsjaar (kalenderjaar), mits schriftelijk en met in achtneming van een opzegtermijn van vier weken.

Ledenadministratie

Laura van Dorland-Kievit	ledenadministratie@knvv.nl
--------------------------	----------------------------

Advertenties

Reinier Broeks	redactie@knvv.nl
----------------	------------------

Uiterste inleverdatum kopij

5 november 2020

Lay-out en vormgeving

digidruk VANDENHUL

Disclaimer

De inhoud van de Jachttopzichter is met grote zorg en zorgvuldigheid samengesteld. Artikelen worden vrijwel allemaal door deskundige derden, zoals juristen en medewerkers van Justitie, gecontroleerd. Aan de inhoud van dit vakblad zijn geen rechten te ontleen. Uitgever, redactie en auteurs vrijwaren zich van elke aansprakelijkheid op claims naar aanleiding van schade en/of letsel, ontstaan door handelingen door derden gebaseerd op de inhoud van De Jachttopzichter.

Volgend jaar, op 8 juni 2021, bestaat onze vereniging 110 jaar. Omdat het goed is om te weten waar we vandaan komen, besteden we daar volop aandacht aan en gaan we dat moment vieren door het in de tijd markeren. Ik zou dat eigenlijk ieder jaar wel willen doen omdat we elkaar steeds moeten blijven zeggen hoezeer we elkaar waarderen en wat voor een bijzondere vereniging we zijn.

Want wees nou eerlijk, waar zijn zoveel professionals verenigd die én verstand hebben van wet- en regelgeving in het groene domein én heel veel kennis hebben van de natuur en het buitengebied? Ik ben trots voorzitter te zijn van zo'n mooie vereniging, met zoveel professionals. En ik merk dat steeds meer leden weer aanhaken om onze vereniging nog meer te laten bloeien.

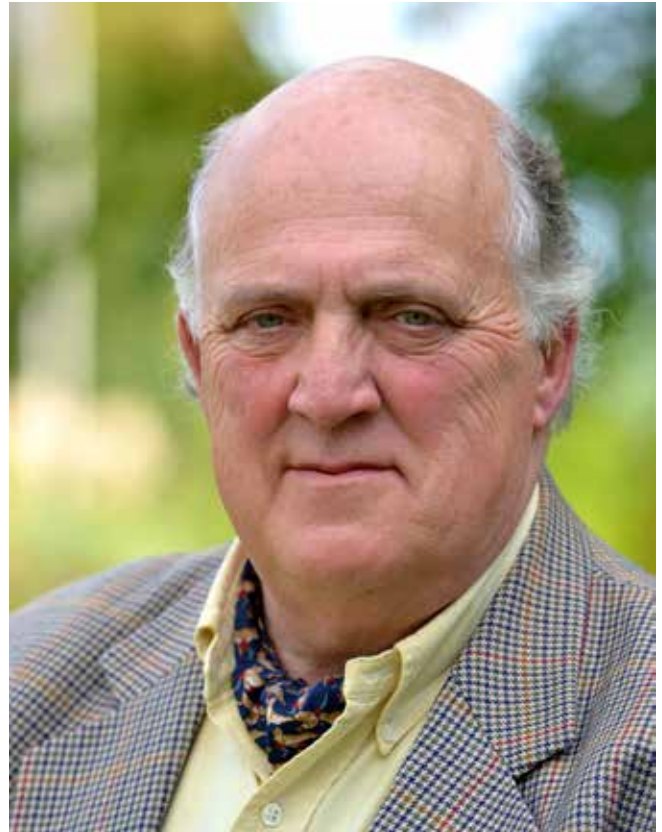
Ik ben trots voorzitter te zijn van zo'n mooie vereniging, met zoveel professionals

Verder zal het u niet ontgaan zijn dat vooral de boa domein I het de afgelopen tijd zwaar te voortduren heeft gehad. Het was volop in de media en bonden hadden bijna dagelijks contact met de minister om te zoeken naar een oplossing voor de taakverzwaring en het gebrek aan handhavingsmiddelen. De media-aandacht ging met name naar de blauwe boa omdat die vooral in de steden het meest zichtbaar is.

Maar onze 'dames en heren' hadden het daarom niet minder zwaar. Want de belasting van het buitengebied verdrievoudigde door allemaal nieuwkomers die normaliter niet gewend zijn in het buitengebied te begeven en te gedragen.

Om extra ruggeleuning te geven, zijn door ons de contacten met de BOA ACP flink aangehaald wat resulteerde in wekelijks meerdere keren telefonisch overleg en een ontmoeting bij mij in de tuin met Richard Gerrits, voorzitter van de vakbond BOA ACP. Aanwezig waren ook de boa's Philip Oprel en Dré Stuijts. Samen hebben we de problematiek van de groene toezichthouder in COVID-19-tijd besproken. Maar misschien nog belangrijker is dat we hebben onderzocht in hoeverre beide organisaties meer samen op kunnen trekken, ieder met behoud van eigen identiteit.

Dat laatste is overigens niet zo moeilijk omdat de KNVvN hoofdzakelijk staat voor vakinhoudelijke ondersteuning van onze leden en de BOA ACP zich vooral richt op de boa als werknemer. We versterken elkaar doordat de groene boa én werknemer én vakspecialist tegelijkertijd is. Kennis van uw positie als werknemer en vakinhoudelijke kennis gaan hand in hand en versterken elkaar. U weet zich gesteund door twee sterke organisaties die er alles aan doen om ervoor te zorgen dat u zich in de dagelijkse praktijk volledig kunt richten op uw belangrijke en uiterst dankbare taak: toezicht en handhaving in het buitengebied.

Cees van Geel heeft onlangs afscheid genomen van de redactie en zijn pr-werkzaamheden voor onze vereniging neergelegd. Zijn recente verhuizing, het opnieuw inrichten van zijn museum en de digitale veranderingen vanwege COVID-19, hebben hem doen besluiten om zijn activiteiten aan de jongere garde over te laten. Jarenlang is hij het gezicht geweest van de KNVvN en ik dank Cees, mede namens de vereniging, voor zijn jarenlange inzet.

Rolf Overdiep
Voorzitter

Vacatures

In de afgelopen maanden zijn er een aantal vraagstukken gepasseerd en onderwerpen besproken binnen het bestuur, die van belang zijn voor iedere groene boa en de nodige aandacht vragen. Om recht te doen aan deze vraagstukken en onderwerpen is het idee ontstaan werkgroepen in het leven te roepen om voor verdere verdieping te gaan zorgdragen.

Hecht u belang aan een onderwerp, wilt u een steentje bijdrage namens alle groene boa's, wilt u helderheid op een bepaald vlak of bent u bereid uw tanden ergens in vast te bijten? Wellicht is één van de onderstaande vacatures iets voor u.

Werkgroep Jubileum

Volgend jaar juni bestaat de Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Natuurtoezicht 110 jaar! Een memorabel moment dat we niet zomaar voorbij willen laten gaan. Voor de organisatie van een leuke, leerzame en gezellige dag, die gecombineerd gaat worden met de jaarlijkse Algemene ledenvergadering, zijn wij op zoek naar mensen die mee willen denken en organiseren. Heeft u goede ideeën en interesse? Meld u dan aan via secretaris@knvv.nl.

Werkgroep Landelijk Tenue

Het uniform van de groene boa is te divers. Dit kan voor verwarring zorgen en soms leiden tot misverstanden. Is een landelijk tenue haalbaar en hoe zou dit er dan uit moeten zien? Zou u zich over dit vraagstuk willen buigen, meld u dan aan via secretaris@knvv.nl.

Werkgroep bodycams

Wat zijn de mogelijkheden als het gaat over het gebruik van een bodycam, hoe zit het juridisch en wat kunnen we met de beelden? Bij diverse groepen boa's worden bodycams inmiddels gebruikt, met name in het domein I. Kan dit technisch hulpmiddel ook voor de groene boa een meerwaarde zijn? Heeft u ervaringen, ideeën en of tips, bent u bereid onderzoek hierna te doen? Meld u dan aan via secretaris@knvv.nl.

Inventarisatie afwijzing verzoek (verlening)

Eind mei is onder onze leden een inventarisatie gehouden over afwijzing van een verzoek om bewapening of het intrekken van toegewezen geweldsmiddelen. Hierop hebben wij veel respons gekregen, dank daarvoor. De resultaten zijn anoniem gebundeld en zullen worden besproken met onder andere de verantwoordelijke minister. Voor de KNVvN was het in ieder geval aanleiding om op 30 augustus een persbericht te versturen. Dat is bij onder andere Tweede Kamerlid voor het CDA Chris van Dam onder de aandacht gekomen. In een tweet kondigde hij aan vragen aan minister Grapperhaus te stellen: "Boswachter geen vuurwapen? Absurd gelet op drugsdumpingen en solo-optreden @groeneboa Schriftelijke vragen aan minister @Ferd Grapperhaus."

Wordt vervolgd.

Algemene ledenvergadering

Eerder berichtten we u dat de Algemene ledenvergadering geen doorgang kon vinden vanwege het coronavirus en de opgelegde maatregelen. Binnen het bestuur is besloten om dit jaar de ALV op een digitale manier te laten plaatsvinden. De nodige voorbereidingen worden hiervoor getroffen en u zult op korte termijn hierover inhoudelijk worden geïnformeerd.

Herinneringen lidmaatschapsgelden

Door de penningmeester zijn recent herinneringen verzonden voor de nog openstaande lidmaatschapsgelden voor 2020. Het verzoek is om deze op korte termijn te voldoen. Mocht een factuur of herinnering niet bij u zijn binnengekomen, kijk dan even in uw spambox. Helaas gebeurt het regelmatig dat mailberichten vanuit de vereniging als spam worden gekwalificeerd en als zodanig worden weggezet.

Tekst en foto's Chantal Spies

Chantal Spies is boa domein II en faunabeheerder op het Kroondomein bij Apeldoorn. Ze is gewaardeerd lid van het Juniorenkabinet en geeft presentaties over haar werk aan scholieren in het groen-onderwijs.

Jonge boa's in coronatijd

Coronavirus is een woord dat bij menig persoon niet meer uit het hoofd is weg te krijgen. Daarnaast heeft het voor iedereen een andere betekenis. De een vindt alles maar onzin, en bij anderen laat het een traan vloeien omdat ze iemand verloren hebben aan dat nare virus.

Door corona zijn bos, heide en duinen ineens een zeer geliefde plek

Bij ons, de groene boa's, is het natuurlijk ook niet onopgemerkt gebleven. Dat bleek wel toen de natuur volstroomde met bezoekers die nergens anders naartoe konden. Dan zijn bos, heide en duinen ineens een zeer geliefde plek om toch maar even een frisse neus te kunnen halen.

Ook voor de jongeren die in de steden nergens naartoe konden, bleek de natuur een mooie uitkomst. Voor ons, jonge boa's, is dat op zijn zachts gezegd wel even wennen, want je staat namelijk tegenover leeftijdsgenoten. En dat is net even anders dan een persoon aanspreken die wat ouder is.

Ten eerste staan de jongeren jou aan te kijken of je wel meent wat je zegt, en ten tweede vinden zij het allemaal maar 'bull shit'. Ondanks dat die woorden vaak werden gebruikt kozen ze toch eieren voor hun geld en hielden zich aan de 1,5 meter afstand. Natuurlijk ook omdat ze wisten wat de consequenties zouden zijn als ze mijn instructies niet opvolgden.

De afgelopen maanden waren er ook wat vaker vernielingen. Waarschijnlijk omdat de schoolgaande kinderen niet naar school mochten. Enkele voorbeelden uit mijn eigen gebied: routepalen werden uit de grond getrokken en weggegooid. Ik trof een hut in aanbouw in het rustgebied aan; om daar te komen hadden ze een stuk raster opengeknippt. En om goed om zich heen te kunnen kijken, was de hoogzit van een eindje verderop maar naar de hut toegehaald.

Ook valt op dat de mensen wat kort van stof worden. Wanneer iemand aangesproken wordt, wordt er snel gereageerd met een snauw en kijken ze niet al te vrolijk. Al met al toch wel een vreemde tijd die waarschijnlijk nog even gaat duren. Gelukkig zijn er minder restricties waardoor er weer meer mogelijk is. Maar hoe lang dat duurt? Ik weet het niet, want terwijl ik dit schrijf, neemt het aantal besmettingen weer toe. Maar tot de eventuele nieuwe maatregelen kunnen mensen van andere dingen genieten, waardoor het in de natuur wat rustiger wordt. Beter voor de natuur, en zeker voor het wild.

Foto Wikipedia

Tekst en foto's Jaap Wansinck

Cees van Geel neemt afscheid van de redactie

Hij werd geboren in 1946. Zijn eerste levensjaren groeide Cees van Geel op in de natuur van de Utrechtse Heuvelrug. Zijn vader gaf hem wat jachtinstinct mee. Dat gebeurde weliswaar niet geheel op legale wijze, om niet te zeggen behoorlijk illegaal, maar dat paste bij de tijdgeest.

Scholier 'Ceesie' was al jong bezig met het vervaardigen van strikken om konijnen te vangen. Die waren er in die tijd volop. Omdat hij veel in de natuur was, wist Ceesie al snel wat hij wilde worden: jachtopzichter. Alleen was zijn vader het daar niet mee eens. Je kon daar nog geen droge snee brood mee verdienen. Dus moest Ceesie naar de ambachtsschool en ging vervolgens naar de bosbouwschool, dat was tenminste meer zijn richting. Bij gebrek aan een juiste vervolgopleiding in Nederland ging - inmiddels Cees - maar in de leer bij een Oberfoster, in Duitsland. Dat was niet alleen bosbouw maar ook jacht en wildbeheer. Later volgde hij in Nederland een schriftelijk cursus Jachtopzichter.

Cees trouwde en kreeg een vaste baan als hulpjachtopzichter in de Wieringermeer. In 1974 verzocht een van de gastjagers hem om naar Vuren te komen en daar als jachtopzichter te gaan werken; op een terrein van 2.000 hectare. Kort daarna werd Cees onbezoldigd ambtenaar van het Korps Rijkspolitie. Ook werd hij lid van de Nederlandse Vereniging van Jachtopzichteners en vond in de veldpolitie een goede hulp en leermeester.

Dat het goed ging met het jachtveld bleef niet onopgemerkt en Cees werd gevraagd voor landgoed De Utrecht in Noord-Brabant. Daar heeft hij zich weer kunnen uitleven in een verwaarloosd jachtveld en dit tot bloei weten te brengen.

Het contact met de veldpolitie werd intenser omdat er in het Brabantse nog meer gestroopt werd dan in Vuren. Vele stropers werden door Cees in zijn eentje, maar ook heel vaak met de 'Vliegende', zoals de veldbrigade genoemd werd, tot orde geroepen.

Het is voor Cees altijd belangrijk geweest mensen te informeren over zijn werk. Daarnaast heeft hij een voorliefde voor het verzamelen van alles wat met illegale jacht te maken heeft. Daardoor heeft hij in Noord-Brabant

destijds een 'Jachtoezicht- en stroperijmuseum' opgezet met attributen die hij zelf heeft opgepikt tijdens zijn werkzaamheden en kreeg van kennissen, collega's en van de veldbrigade (met toestemming van Justitie).

Cees werd ouder en wilde toch weer terug naar zijn roots op de Veluwe. Daar heeft hij een aantal jaren een jachtveld beheerd en is laatstelijk verhuisd naar de omgeving Doornspijk. Hij is beheerder van een terrein van SBNL en woont daar. Zijn museum is meeverhuisd en inmiddels te bezoeken. Hij heeft zijn kennis en materialen vele jaren voor de vereniging ingezet. Hij gaf talloze presentaties en was met de promotiewagen jarenlang het gezicht van de KNVvN op beurzen en evenementen. Als lid van de redactie leverde hij zijn bijdrage door zijn belevenissen in de vaste rubriek 'Verboden middelen' op te tekenen. Naast zijn drukke bestaan vond Cees ook nog de tijd voor een boek: Jachtoezicht en stroperijbestrijding.

Cees van Geel is erelid van de KNVvN.

Het museum van Cees bezoeken?
Mail naar c.j.wildschut@hetnet.nl

Tekst en foto's Frank Wagemans

De KNVvN-webmaster Frank Wagemans

In een vereniging zijn er heel wat mensen die meer op de achtergrond werken. Ik ben er zo eentje. Mijn naam is Frank Wagemans en ik ben webmaster van de KNVvN. Ik ben Belg en woon in het groene Brasschaat, bij Antwerpen. Mijn beroep is kinesitherapeut – in Nederland heet dat fysiotherapeut – en heb een praktijk aan huis.

Frank Wagemans

Opruimactie Galgeschoor 2018. Het natuurgebied Galgeschoor is een brak schorregebied in de Schelde en is onderhevig aan de getijdewerking. Door het in- en uitstromende water is er een grote dynamiek in het gebied. Bijna tweemaal per dag bij hoogwater, overstroomd het gebied soms geheel, soms gedeeltelijk, door brak water.

Door midden jaren '90 een cursus Natuurgids te volgen kwam ik toevallig terecht op het Galgeschoor. Dat is een brakwaterschor (bij jullie een kwelder), stroomafwaarts langs de Schelde vanaf Antwerpen, bij het romantische dorpje Lillo-Fort. Daarmee kwam alles in een stroomversnelling. De toenmalige conservator, Jean Cordaro, kon best wat hulp gebruiken en samen met enkele medecursisten vormde ik de aanzet tot de schorrenwerkgroep. In 1997 zocht men bij Natuurpunt een conservator voor het verderop gelegen Groot Buitenschoor. Op voorwaarde dat onze schorrenwerkgroep op beide gebieden actief kon zijn, werd ik de nieuwe conservator voor het Groot Buitenschoor. Omdat Jean Cordaro in 2004 besloot te stoppen als conservator kreeg ik ook het Galgeschoor onder mijn verantwoordelijkheid.

Natuurpunt is een Vlaamse vereniging voor natuurbehoud die steunt op drie pijlers: natuureducatie, natuurbeheer en natuurstudie. De Waalse tegenhanger heet Natagora

Internet

Ondertussen was er een nieuw fenomeen: het internet. Daarmee kon je heel de wereld bereiken ... met zo'n piepende en fluitende inbelmodem met de toen fenomenale snelheid van 300 bps (bits per second). (Vandaag de dag is 500 Mbps – M staat voor mega – geen uitzondering meer. 1 Mbps = 1.000.000.000 bps dus 1,6 miljard keer zo snel)

Eerste eigen website

In Antwerpen had de overheid een eigen site opgezet: Digitale Metropool Antwerpen. Naast webruimte voor de overheid konden lokale initiatieven ook een eigen webpagina krijgen. Dat werd de aanzet tot de latere schorrenwebsite. Stilaan groeide het belang van het internet. In november 2001 besloot ik een eigen website te lanceren: www.scheldeschorren.be De jaren erna groeide ik mee met de ontwikkeling op het gebied van het bouwen van websites.

Maar, terug naar de natuur. Einde jaren '90 zagen wij op het Groot Buitenschoor een heel bijzonder dier opduiken: een zeehond. Nu is dat misschien een veel voorkomend dier, maar einde jaren '90 was dat zeker in de Westerschelde en Schelde een unicum.

Zeehonden in de Schelde

Dat wekte mijn interesse. Ik begon her en der wat rond te snuisteren op het internet en toen bleek dat de zeehond aan een opmerkelijke comeback bezig was. Waarom zou ik daar niet eens een website rond beginnen? Dus registreerde ik de domeinnaam zeezoogdieren.be met de bedoeling om daar nieuws over zeezoogdieren in België te plaatsen.

Onbekende Zeeuw

Blijkbaar was mijn website zeezoogdieren.be niet onopgemerkt gebleven. Op een avond belde er een Zeeuw; hij was al ettelijke jaren bezig met Eerste Hulp Bij Zeezoogdieren, misschien was het leuk om wat samen te werken want hij had geen website en had ook geen benul hoe daaraan te beginnen.

Die Zeeuw was Jaap van der Hiele, die jarenlang deel uitmaakte van het KNVvN-bestuur. Zeezoogdieren.be kreeg een internationale uitstraling en werd zeezoogdieren.org en groeide in al die jaren uit tot een hooggeranke informatieve website over zeezoogdieren. Die onbekende Zeeuw werd ook een goeie vriend.

Aantrekkelijke website

De KNVvN heeft sinds 2006 ook een eigen webstek. Maar door omstandigheden was die wat in de vergeethoek geraakt. Het toenmalige bestuur vond het hoognodig om er met de grove borstel door te gaan. In het toenmalige bestuur zat Jaap van der Hiele en hij kende wel iemand die heel wat wist over websites. Zodoende kreeg ik in 2016 de vraag of ik eens een blik wou werpen op de KNVvN-website. Dat leek mij een leuke uitdaging en ik had ook heel wat ideeën om die website aantrekkelijker te maken.

Drugsafval

Een vereniging in verband met natuurtoezicht leek mij ook best interessant. Als conservator van een natuurgebied werd ik in de loop der jaren verschillende keren geconfronteerd met afvaldumpingen, drugsafval,

drugshandel en afrekeningen. Bovendien werden wij aan de BE-NL grens bij het Groot Buitenschuur geconfronteerd met de overlast van een ontmoetingsplaats voor 'eenzame heren'. Helaas liepen wij in België keer op keer tegen een muur van bureaucratie. Als ik zie hoe lang het duurde vooraleer een dumping van gebroken asbestplaten werd aangepakt in België in vergelijking met Nederland. In België duurde dat weken, in Nederland stonden er binnen een paar uur volledig ingepakte marsmannetjes en werd die dumping nauwgezet ingepakt. Idem dito voor drugsafval.

Ondertussen is de KNVvN-website stilaan maar zeker gegroeid en nemen de dagelijkse bezoekers gestaag toe. Sinds half mei 2020 plaats ik bij elk bericht ook een foto, wat het geheel visueel aantrekkelijk maakt en uitnodigt om het bericht te lezen. De gebruikte foto's zijn rechtenvrije foto's, grotendeels afkomstig van pixabay.com, maar ik gebruik ook heel wat foto's uit mijn eigen archief.

Oproep

Ik heb nog wel wat ideeën voor de website in de pijplijn zitten. Momenteel haal ik het gros van de berichten uit de pers, maar hoeveel dingen zijn er niet die de mensen in het veld meemaken die nooit de pers halen? Dus wil ik het voor de eigen leden gemakkelijker maken om dingen die zij meemaken, op de site te krijgen. Er zijn ook heel wat leden die dingen op Instagram, Facebook, Twitter, etc. plaatsen. Waarom zouden wij hun webadres niet op een pagina bundelen?

Tot slot

Ik probeer de website zo aantrekkelijk en interessant mogelijk te maken. Ik denk dat ik daarin best slaag met de dagelijkse berichtenservice die je 's avonds via e-mail een kort overzicht geeft van de die dag geplaatste berichten. Zijn er op- of aanmerkingen? Laat het me weten via webmaster@knvv.nl. Dat e-mailadres is ook te gebruiken om jouw verhaal te vertellen.

Screenprint website KNVvN

Tekst John Hulst

Meer VISpassen verkocht tijdens de coronacrisis

Sinds de coronacrisis en het mooie weer in het begin van dit jaar, zijn er in Nederland meer VISpassen verkocht dan ooit. Door het eenvoudig online aanvragen van een VISpas, wordt in juli de 85.000ste aanvraag verwerkt, en landelijk gaan er via de hengelsportwinkels al meer dan 50.000 VISpassen over de toonbank.

Veel activiteiten en sporten gaan niet door vanwege de 1,5 metermaatregelen, maar voor het vissen is dit geen enkel probleem. Ondanks dat Nederland massaal een hengeltje uitgooit, hoeven we niet zo bang te zijn dat er geen ruimte is want er is plek genoeg langs de waterkant. Wel worden de vissers gevraagd om niet massaal in de steden te gaan vissen, maar om meer de buitengebieden op te zoeken.

We zien dat vooral ouders met hun kinderen weer met een hengel langs de waterkant zitten, maar ook leden die hun hengeltje weer van zolder halen waar ze tien of twintig jaar geleden mee visten. Het advies is wel om een nieuwe dobber en vislijn te gebruiken zodat de kans op het binnenhalen van die 'dikke' vis zo groot mogelijk is. Oude materialen zijn vaak niet zo sterk meer. Vissen is zeer ontspannend want het blijft altijd spannend als de dobber ondergaat en je niet weet welke vis je hebt gevangen. Ook buiten in de natuur zijn, een frisse neus halen en je zinnen te verzetten, is van groot belang voor velen.

Verkoop VISpassen en Hengels door Hengelsportwinkels

Bij de hengelsportwinkels merken ze natuurlijk dat er meer gevist wordt. Aan de toonbank worden er dubbel zo veel VISpassen verkocht als voorheen, evenals hengels en andere visgerei. Bij sommige winkels slinken de voorraden en artikelen, en worden goederen slechts mondjesmaat aangeleverd. Dat merken ze ook bij de plaatselijke winkels als Hengelsportmekka in Paterswolde. Ze doen erg hun best doen om iedereen te voorzien van de juiste spullen maar met beperkte beschikbaarheid van de spullen valt dat niet altijd mee. Wat trouwens opvalt, is dat er veel meer jeugd aan het vissen gaat. Dit komt mede door de filmpjes die op YouTube worden gezet door bekende vloggers zoals bijvoorbeeld Enzo Knol. Zij zijn een grote inspiratiebron voor de jeugd om te gaan vissen.

Vissen doe je zo

Vaak krijgen boa's en federatiecontroleurs klachten of opmerkingen van vissers dat vissers en publiek zich ergeren aan het vele afval wat langs de waterkanten wordt achtergelaten. Voordat vissers een hengeltje kunnen uitgooien, zijn ze druk in de weer met een vuilniszak en grijpers om eerst hun visplek schoon te maken. Vooral blikjes, plastic flesjes, complete barbecues, lege verpakkingen en zelfs vissnoer worden niet opgeruimd na het vissen. Regelmatig moet de dierenambulance uitrukken om watervogels te redden die vastzitten in een vissnoer.

Om hier meer aandacht aan te geven heeft Sportvisserij Groningen Drenthe in samenwerking met de KSN, KWO en SNB een flyer gemaakt met daarop de *do's and don'ts*. Ook kun je met je mobiele telefoon QR-codes scannen en om gelijk te worden doorgelinkt naar de sites van 'Visplanner.nl', 'Voorwaarden VISpas' en 'Stroperij-meldingen'. Door het uitdelen van deze flyers hoopt partijen meer aandacht te krijgen voor de voorwaarden die gelden op de viswateren en dat het afval ook wordt opgeruimd na een dagje vissen.

V I S S E N D O E J E Z O

JA

- Check de Visplanner en de vergunningsvoorwaarden
- Neem altijd je VISpas mee
- Ga met respect met de natuur om
Weet wat wel en niet mag in elk natuurgebied en spreek anderen aan als ze de regels overtreden
- Houd het volume (van muziek) laag
- Beperk drankgebruik
- Houd rekening met medegebruikers
- Laat een schone visplaats achter
Neem je afval mee naar huis en gooi het daar weg

Nee

- BBQ
- Open vuur
- Mini-camping
- Vuil in de natuur
- Vis meenemen

Zwerfvuil maken is geen kunst.
Zwerfvuil opruimen is dat wel!

www.helemaalgroen.nl

Download de gratis app!

Wat is HelemaalGroen?

HelemaalGroen zet zich in voor een schone omgeving. In de gratis app is zichtbaar waar zwerfvuil is opgeruimd. Dit werkt stimulerend, want zo is te zien dat ook anderen actief zijn.

Hoe werkt HelemaalGroen?

Als je bij aanvang van je opruimactiviteit de app activeert en na afloop de route opslaat, verschijnt deze als een groen lijntje op de kaart van Nederland. Na een maand verkleurt het groen naar oranje en na twee maanden naar bruin. Tenzij de route opnieuw gelopen (en opgeruimd) wordt.

Voor wie is HelemaalGroen?

HelemaalGroen is er voor iedereen die wil helpen het zwerfvuil in de wereld te verminderen. Of je nu loopt, fietst of rijdt in een scootmobiel. Je bent nuttig bezig terwijl je in beweging bent. Alle beetjes helpen; samen kleuren we Nederland HelemaalGroen!

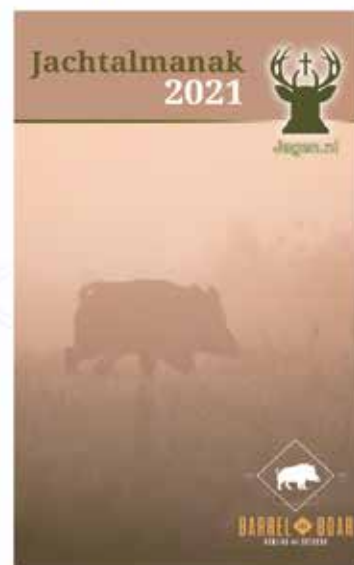
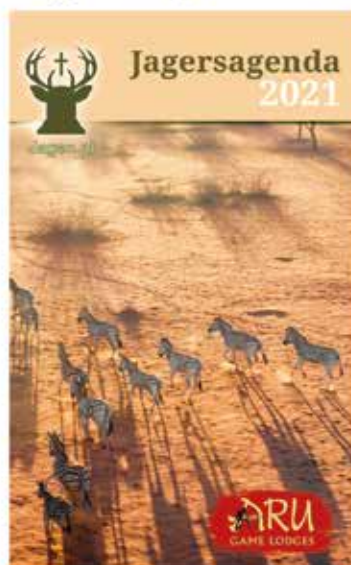
Kijk voor meer informatie op www.helemaalgroen.nl en download de gratis app!

Doe je ook mee?

Jagen.nl presenteert

Jagersagenda & Jachtalmanak 2021

Ook leuk om cadeau te geven!

Verkrijgbaar via de betere jachtspeciaalzaak
of via www.jagen.nl/jagersagenda

Opmars van de processierupsen

Voor wie zich met natuur bezighoudt zijn het interessante tijden. Wat een veranderingen. Als vogelaar uit de vorige eeuw is het moeilijk te bevatten dat je tegenwoordig bij het observeren van draaihalzen zelf wordt bekeken door een slangenarend die honderd meter verderop een dode lariks heeft betrokken. Naast je klinkt alarm van een grauwe klauwier met uitgevlogen jongen. Als het zonnetje doorbreekt geeft een nachtzwaluw zacht snorrend blijk van aanwezigheid. Allemaal soorten die eind vorige eeuw steeds zeldzamer werden of überhaupt niet voorkwamen in Nederland. In de insectenwereld is het helemaal pandemonium.

Foto 1. Een gewoon beeld in het Nederland van nu, een zomereik die geboekt is als drager van processierupsen (wat overigens in veel gevallen niet blijkt te kloppen), Berkenheuvel, 14 juli 2019.

Tegenover kaalslag en verdwijning – niet alleen in het boerenland maar ook in de bossen – staan opmars en explosieve toenames. Een wandeling door entomologische tijdschriften leert dat er aan de lopende band nieuwe soorten worden gemeld. Veel van die soorten hadden voorheen een zuidelijker verspreiding, maar rukken onder invloed van – onder meer – klimaatverandering naar het noorden op. En dat gaat niet in een langzaam tempo.

Bewapening van processierupsen

In dat rijtje past naadloos de eikenprocessierupsvlinder, lid van de familie van de Notodontidae. Deze nachtvinders en hun rupsen (vanaf het derde larvestadium) zijn uitgerust met brandharen die huidirritaties opwekken. Evolutionaire wonderen van grote schoonheid, die vlinders, rupsen en brandharen. Die laatste zijn niet de lange haren die je met het blote oog ziet maar de 'onzichtbare' kortere haartjes in velden ('spiegels') verstopt tussen de langere haren. Gewoonlijk liggen de haarvelden opgevouwen, maar bij een mechanische verstoring openen ze zich en laten de brandharen los. De aantallen zijn fenomenaal. Een eikenprocessierups heeft er gemiddeld 630.000, de dennenprocessierups zelfs een miljoen of meer.

Ze zijn microscopisch klein, ongeveer 0,1-0,5 mm lang, gewapend met weerhaakjes en voorzien van minstens zeven verschillende eiwitten die allergische reacties oproepen. In één spiegel staan er tienduizenden op een vierkante millimeter, dus reken maar uit wat er gebeurt bij een verstoring in een kolonie processierupsen. Daar komt bij dat er bij elke vervelling van de larve na het derde stadium nieuwe brandharen worden gemaakt en dat de werkzame levensduur van een brandhaar minstens twaalf jaar bedraagt (ongeacht koude of hitte). De verspreiding van brandharen vanaf een kolonie is ook nog eens heel effectief. Bij matige wind en een vertrekhoogte van twintig meter verspreiden de korte haren zich over afstanden tot 25 km, de langere tot krap 7 km, 's nachts verder dan overdag. Dat is nog eens een verdediging! Allicht dat mensen bij het opduiken van processierupsen van alles bedenken om het tij te keren.

Vogelnestkasten ter bestrijding van 'insectenplagen'

Volgens de bestrijders is het ophangen van vogelnestkasten een van de manieren om van de rupsen af te komen. Het idee erachter is simpel: mezen broeden graag in kastjes en mezen eten graag rupsen. Volgens het principe van één en één is twee zouden de mezen – mits geholpen door de mens via het ophangen van nestkasten – vervolgens de rupsen in toom kunnen houden. Over die aanpak durf ik wel een uitspraak te doen: het gaat niet werken, zelfs niet een klein beetje. Het is een idee dat in de negentiende eeuw ontstond. Door nestkasten op te hangen kon de dichtheid van mezen worden opgekrikt, wat op zijn beurt uitbraken van insecten in het bos zou voorkomen. In Nederland werd dat idee krachtig door Gerrit Wolda uitgedragen, de nestkastpionier die rond Wageningen in 1910 begon met grootschalig ophangen van kasten. Bedenk daarbij dat de toenmalige cultuurbossen jong waren en nauwelijks natuurlijke holtes kenden. Wolda was diep onder de indruk van de hoeveelheid rupsen die door mezen werden aangevoerd om hun hongerige broedsels van eten te voorzien. Dat móest wel leiden tot effectieve insectenbestrijding, dacht hij. Later onderzoek door zijn opvolger H.N. Kluijver, en vooral Luuk Tinbergen, liet echter zien dat de zaken veel ingewikkelder lagen. Het effect van rupsenvraat varieerde naargelang de dichtheid van de rupsen. Bij een lage dichtheid kon dat groot zijn, maar bij een hoge dichtheid was er geen enkel effect. De veel grotere invloed van parasieten op rupsen werd pas later duidelijk.

Welke vogels eten harige rupsen?

In de tijd van Wolda ging het bovendien nog om eetbare rupsen, onder meer van nonvlinders. Dat is andere koek dan harige processierupsen, die alleen gegeten kunnen worden door vogels die zijn aangepast of anders wel trucs hebben waarmee ze de brandharen te lijf gaan. Of wat ook kan: alleen die levensstadia van de vlinders aanpakken die het minst problematisch zijn, zoals de eieren, larven van de eerste stadia, poppen en vlinders. Aanpassingen aan een dieet van harige rupsen zijn bekend van koekoeken. Zij ontdoen de rupsen eerst grotendeels van brandharen door ze tegen een tak te meppen. Bovendien hebben ze een losse maagwand waarin de overgebleven brandharen zich ophopen. De maagwand wordt geregeld uitgekotst, een goede manier om van de brandharen af te komen.

Er zijn echter maar heel weinig zangvogelsoorten bekend die op enige schaal verschillende levensstadia van processierupsvlinders eten. Feitelijk gaat het maar om één soort, de koolmees. En dan nog is het bewijs voor substantiële predatie van processierupsen door koolmezen gering. Ze eten vooral eieren en vroege larvenstadia (zonder brandharen) van eikenprocessierupsen, soms aangevuld met latere larvenstadia (met brandharen), poppen en vlinders. Daar moeten ze behoorlijk voor werken: brandharen zoveel mogelijk verwijderen alvorens rups op te eten, hakken en trekken aan rupsennesten, allemaal extra inspanningen.

Koolmezen en eikenprocessierupsen

Het lijkt geen twijfel dat koolmezen processierupsen eten, in welk stadium dan ook. Maar of dat van invloed is op de dichtheid van processierupsen is onduidelijk, ondanks volop suggesties in de wetenschap dat zulks het geval is. Dat magen van koolmezen gevuld zijn met resten van processierupsen wil niet zeggen dat koolmezen een bres kunnen slaan in een populatie processierupsvlinders. Net zo min dat een getalsmatige respons op een uitbraak van processierupsvlinders (meer mezen aanwezig bij hoge aantallen rupsen) iets zegt over het effect daarvan op rupsenaantallen en uitbraakfrequenties. Voor alle studies op dit vlak geldt: kennelijk volstaat het om rupsenvreterij op voorhand aan te zien als populatieregulerend. Vandaar de aanbevelingen nestkastjes op te hangen.

Was het maar zo simpel! Het enige dat het ophangen van nestkasten met zekerheid bereikt is: de dichtheid van hollenbroeders neemt toe, althans in Nederlandse bossen (voornamelijk productiebossen dus). Maar de suggestie dat de toename van mezenpopulatie de processierupsen gaat beteugelen is een mythe. Geen enkele studie levert daarvoor het bewijs. Het gaat om suggestieve opmerkingen die door anderen als bewijs worden opgevoerd.

Foto 2. In het broedseizoen kunnen sommige rupsensoorten zó algemeen zijn dat ze zomereiken (en andere loofbomen) volledig kaal vreten. Hier een zomereik op Berkenheuvel, 30 april 2009, al voor de helft van blad ontdaan door rupsen van de kleine wintervlinder.

En dát wordt dan weer door andere mensen aangegrepen om nestkastjes op te hangen in eikenlanen, vaak langs drukke wegen, met als enig resultaat dat er zich koolmezen vestigen die een goede kans lopen als verkeersslachtoffer te eindigen

Deuk in een pakje boter?

Bij dat alles is het goed te benadrukken dat verreweg de meeste studies aan processierupsvlinders gebaseerd zijn op de dennenprocessievlinder *Thaumetopoea pityocampa*, levend in dennenplantages op het Iberisch Schiereiland, een soort met een andere fenologie dan de eikenprocessierups, namelijk winteractief. Het gaat wat ver de resultaten van deze studies als maatgevend te zien voor wat eikenprocessierupsvlinders in Nederland uitspoken. Ons land bestaat uit versnipperde landschap waar mezen de keuze hebben uit een verscheidenheid van loof- en naaldbomen (en de daarmee samenhangende insecten). Voor zover ik weet heeft niemand echt gekeken naar het aandeel dat de eikenprocessierups uitmaakt in het dieet van koolmezen. De vraag moet zijn: wat is het dieet van koolmezen, en hoe belangrijk is de processierups in dat dieet? En daaruit voortvloeiend: is sterfte onder processierupsen veroorzaakt door koolmezen belangrijk bij de regulatie van de eikenprocessievlinder? Over het aandeel processierupsen in het koolmezendieet durf ik ook wel een wedje af te sluiten: verwaarloosbaar. Nederlandse koolmezen kunnen in de broedtijd namelijk kiezen uit een veelheid van rupsensoorten, waarvan de overgrote meerderheid veel beter eetbaar is dan die ene soort met brandharen. Sommige eetbare soorten zijn ook nog eens algemeen, periodiek zelfs superalgemeen, zoals kleine wintervlinder (Foto 2-4), grote wintervlinder, groene eikenbladroller, nonvlinder en plakker.

Foto 3. In een opgespannen doek van krap 1x1 meter worden de keutels van rupsen opgevangen, Berkenheuveld, 21 mei 2008. De hoeveelheid keutels maakt een berekening mogelijk van het aantal rupsen in de zomerik erboven. In goede rupsenjaren, zoals 2008, kun je bij windstil weer de keutels door de bladeren op de grond horen regenen!

Ik verwacht dat koolmezen – als ze het voor het kiezen hebben – zich zullen voeden met rupsen zonder brandharen. Ook in termen van tijdsbesteding is dat een verstandige keuze, want het verlost de mezen van de extra handelingen die het verwijderen van brandharen van processierupsen met zich meebrengen. Of mijn idee klopt, moet natuurlijk wel in het veld onder verschillende omstandigheden worden getoetst.

Anekdote: pimpelmees en eikenprocessierups

In dit verband is een anekdote misschien veelzeggend: sinds 2007 controleer ik jaarlijks honderden nestkasten in het kader van een onderzoek naar de invloeden van veranderende leefomstandigheden op fenologie, broedsucces en overleving van bonte vliegenvangers in Drenthe. In die kastjes broeden uiteraard ook kool- en pimpelmezen. In een van de kastjes vond ik in 2019 bij een pimpelmees met kleine jongen zes levende eikenprocessierupsen aan de onderkant van het deksel. Jonge mezen hebben er een handje van om oneetbare prooien te weigeren.

Vaak zijn dat rozenkevers, of te grote zweefvliegen, of kniptorren, maar in dit geval leek het erop dat ze de harige rupsen niet bliefden (wat niet zo gek is bij naakte jongen die zelf nog maar enkele grammen wogen). Waren de rupsen te groot, waren de brandharen een beletsel? Wie zal het zeggen. Het was de enige keer dat ik een aanwijzing vond voor de aanvoer van processierupsen, en dat in Drenthe waar de eikenprocessiev�inder op veel plekken voorkomt.

Is ophangen van nestkasten een effectief bestrijdingsmiddel?

Het ophangen van nestkastjes zal geen enkele invloed hebben op de aantallen en het aantalsverloop van eikenprocessierupsvlerinders. Net zo min als welke andere manier van bestrijding dan ook effectief zal blijken te zijn. Hosanna-berichten dat bestrijding – al dan niet via natuurlijke weg – succesvol zou zijn, zijn baarljke onzin, hoe goed bedoeld ook allemaal.

Ook positieve berichten over nieuwe manieren van bestrijding, vooral afkomstig uit de hoek van onderzoekers, kunnen we met een korreltje zout nemen. Er wordt wat afgeroepen in de wetenschap en wat wordt er weinig van waar gemaakt. Vooralsnog heeft de verzamelde wetenschap de snelle kolonisatie van Europa door de eikenprocessierupsvlinder zelfs niet bij benadering kunnen afstoppen. En geloof me: dat is niet bij gebrek aan pogingen daartoe. Dat gaat ze evenmin lukken met de dennenprocessierupsvlinder die óók in snel tempo naar het noorden oprukt.

Invasief?

Het is trouwens flauwekul deze soorten als invasief te betitelen. Het zijn vlinders die zich aanpassen aan veranderende omstandigheden en in het voetspoor daarvan hun leefgebied vergroten. Dat is niet invasief, dat is bij uitstek iets waar alle leven op aarde mee bezig is. Als slangenarenden ver benoorden hun broedgebied gaan overzomeren, in Nederland dus, staat iedereen te juichen; vogelaars wachten met spanning op het eerste broedgeval. Cetti's zangers die Nederland overspoelen? Niets dan loftuitingen voor dat explosieve zangvogeltje. Maar als je met brandharen bent uitgerust, processierupsen dus, wordt het invasief genoemd.

En dat is geen positieve kwalificatie komende uit de mond van een primate die zijn deuntje meezingt als het om koloniserend gedrag gaat. Meten met twee maten, dat is het. Planten en dieren breiden al honderden miljoenen jaren hun verspreidingsgebied uit, of krimpen dat in als de omstandigheden structureel verslechteren. Het is een van de vele redenen waarom biologie zo'n interessante wetenschap is: er gebeurt altijd wat en zelden op een voorspelbare manier.

Soms zit het mee, soms tegen

Laten we die processierupsen maar nemen zoals ze zijn. Lokaal zullen ze eventjes voor problemen zorgen, maar dat is het leven. Zo zwieren er volop virussen rond, een veelheid aan vervelende parasieten ook, teken, knutjes, dazen, zelfs wolven! Allemaal lastig, of vermeend lastig, voor een tweebeinige primate. Bekijk het maar eens van de andere kant: met wat voor last zadelen wij mensen de rest van de leefwereld op? Dat liegt er niet om! Misschien dat het ons enige bescheidenheid bijbrengt? En wie weet zelfs bewondering voor processierupsvlinders?

Foto 4. Rups van de kleine wintervlinder op jong blad van Amerikaanse eik, Oude Willem in West-Drenthe, 1 mei 2009. Deze vlindersoort is een van de talrijkste soorten in eikenbossen en haar rupsen staan hoog op de voedsellijsten van mezen en andere insectivore zangvogels.

Tekst Laura van Dorland - Kievit

Foto's Zuid-Hollands Landschap

Het Zuid-Hollands Landschap

Het Zuid-Hollands Landschap is een natuurbeschermingsorganisatie, actief in de drukste provincie van Nederland. Sinds de oprichting in 1934 stellen zij natuur veilig door gebieden aan te kopen, te onderhouden en open te stellen voor publiek. De gebieden van het Zuid-Hollands Landschap zijn gelegen in de gehele provincie Zuid-Holland. Van de Bollen -en Kuststreek, van Voorne-Putten tot Goeree Overflakkee. Maar ook van de Krimpenerwaard tot Vijfheerenlanden. Een diverse portefeuille als het gaat om landschap, flora en fauna.

De provincie Zuid-Holland heeft ongeveer 6% van de totale oppervlakte aan beschermde natuur. Het Zuid-Hollands Landschap heeft zichzelf ten doel gesteld dit op te hogen naar 10% van de totale provincie. Dit doen zij door middel van het aankopen van natuurgebieden. In totaal zijn ongeveer 55 medewerkers actief onder de dagelijkse leiding van de directeur, de heer Houtzagers. Daarnaast is het Zuid-Hollands Landschap erg dankbaar voor de ruim 300 vrijwilligers die betrokken zijn bij de organisatie en de Zuid-Hollandse natuurgebieden. De Raad van Toezicht stelt de kaders waarbinnen het Zuid-Hollands Landschap acteert en zij het beste uit de Zuid-Hollandse natuur halen.

Over meer dan 100 natuurgebieden onderhoudt het Zuid-Hollands Landschap een 4.500 hectare natuurterrein. Veenweidegebieden, bos, ziltig moerasland en duin. Maar ook landgoederen, eendenkooien en monumenten die in deze gebieden gelegen zijn.

Naast de aankoop en het onderhoud van natuurgebieden, realiseert het Zuid-Hollands Landschap ook nieuwe natuur. Een voorbeeld hiervan is natuureiland Sophiapolder in de getijderivier de Noord bij Hendrik-Ido-

Ambacht. Tot voorkort een agrarisch gebied en nu een waardevol zoetwatergebied.

De gebieden van het Zuid-Hollands Landschap zijn bijna allemaal vrij toegankelijk. Voor ruiters, mountainbikers, wandelaars en fietsers. Maar er zijn ook kwetsbare gebieden die gesloten zijn. Onderdeel van het beschermen van de Zuid-Hollandse natuur is het houden van toezicht in de gebieden.

Toezichthouders

Bij het Zuid-Hollands Landschap zijn groene boa's in dienst. Voor iedere streek binnen de provincie heeft het Zuid-Hollands Landschap een vaste groene boa en daarbij worden er gezamenlijke diensten gedraaid. Gezamenlijk in de vorm van diensten met een groene boa van de eigen en andere organisaties, politie en boa's vanuit het Domein I.

Jan Alewijn Dijkhuizen, boa sinds 2007: 'De leukste zaken zijn die, die in het begin niet goed verlopen maar dankzij samenwerking wel opgelost worden. Ik heb al twee keer te maken gehad met crossers op het strand en in het

Slikkengebied, die wisten te ontsnappen. Als dan samen met de wijkagent en de gemeente boa een vermeende dader wordt opgespoord, en verhoord kan worden en dan vervolgens ook nog veroordeeld wordt, dan geeft dat veel voldoening. Crossen op het strand en in de Slikken is niet alleen overlast gevend voor publiek, maar ook bedreigend voor grondbroeders en foeragerende vogels.'

Govert Vroegindeweyj, al sinds 2003 werkzaam bij het Zuid-Hollands Landschap, zelf boswachter handhaving, is sinds januari dit jaar de boa-coördinator. In zijn coördinerende rol is hij het eerste aanspreekpunt voor wat betreft toezicht en handhaving, zowel intern als extern. Hij is de schakel tussen het werkveld en het managementteam. Hij geeft gevraagd en ongevraagd adviezen aan het management en denkt mee met de ontwikkeling van beleid. Daarnaast stelt hij de jaarverslagen op, sluit hij samenwerkingsconvenanten af, regelt hij de opleidingen voor de boa's, verzorgt hij de aanvragen van verlengingen en nieuwe boa akten. Een andere belangrijke taak is het opstellen en goed laten draaien van het rooster van de boa's. Hij heeft het voorrecht in alle regio's van het Zuid-Hollands landschap te hebben gewerkt. Vroegindeweyj: 'Ieder gebied heeft zijn specifieke natuurwaarden en uitdagingen op het gebied van toezicht en handhaving.'

Peter de Beer begonnen als enthousiast vrijwilliger bij het Zuid-Hollands Landschap, is inmiddels 20 jaar werkzaam voor de organisatie. Destijds had hij zijn broodheer in de Rotterdamse Haven, maar drie jaar geleden stapte hij volledig over naar het Zuid-Hollands Landschap waar hij fulltime boa is en verantwoordelijk is voor de gebieden Veenweiden, Krimpenerwaard en Vijfheerenlanden. De Beer: 'Een specifiek mooi gebied benoemen van het Zuid-Hollands Landschap? De gebieden zijn allemaal mooi, voor mij zijn het momentopnames. Of het nu Veenweide is waar midden in het land een bijenorchis bloeit, of het Eiland van Brienenoord in Rotterdam waar een gezin op de knieën een paardenbloem bewondert. Het moment, dat is zó mooi!'

Jan Alewijn Dijkhuizen is al 30 jaar actief bij het Zuid-Hollands Landschap en sinds 2007 boswachter handhaving. Dijkhuizen weet het zeker, het mooiste gebied in beheer van het Zuid-Hollands Landschap zijn de Slikken van Voorne. Dijkhuizen: 'De Slikken van Voorne, een dynamisch kustgebied, op de grens van natuur, recreatie en industrie is bijzonder waardevol. Altijd anders, altijd mooi en je hebt naast natuur altijd met mensen te maken.'

Gerard van Winden, sinds 2009 werkzaam bij het Zuid-Hollands Landschap heeft zijn favoriete gebied in een ander gedeelte van de provincie. Van Winden: 'De Zeven Gaten is een klein gebiedje, maar door de variatie aan water, kruidenrijk hooiland, eilandjes en bospercelen, een zeer rijk gebied als het gaat om flora en fauna.'

De Zeven Gaten

In de Lier ziet u aan de ene kant de bijna industrieel aandoende kassen. Aan de andere kant het wijde water van de Wollebrand-boezem. Er tussenin: de Zeven Gaten, een stukje waterland met veel vogels. De bomen, de weiden en het water bieden ruimte aan veel vogels. Ook in het water is leven. Het gebied is sinds 2013 uitgebreid met 1,5 hectare die in het voorjaar onder water worden gezet, zodat de snoeken er kunnen komen paaien. Snoeken moeten ervoor zorgen dat er wat minder brasems en andere witvissen in het water zwemmen. De hogere waterstand is eveneens gunstig voor vogels en insecten.

Hulpverlening, handhaven en opsporen

In alle dienstjaren van deze ervaren boa's hebben zij diverse leuke, moeilijk, bijzondere en vervelende zaken gedraaid, onderzoeken gedaan en hulp verleend. De Beer: 'Sommige zaken verwaaien snel, andere blijven je langer bij. Soms heb je een verdachte die je voor een simpel feit staande houdt en het volgende moment ligt je te rollenbollen totdat deze verdachte geboeid wordt afgevoerd. Of dat je een suïcidaal persoon aantreft in je gebied, waar kennelijk allerlei diensten naar op zoek zijn, maar deze zijn de boswachter vergeten ...'

Geweld tegen boa's en het voor eigen veiligheid proportioneel moeten toepassen van je bevoegdheden als boa, dat is ook iets waar ze binnen het Zuid-Hollands Landschap helaas mee te maken hebben. Van Winden: 'Zaken waarbij we (helaas) geweld hebben moeten gebruiken of er geweld tegen ons is gebruikt blijven mij het meest bij!'

René Garskamp, 20 jaar boswachter en ondersteunend-boa denkt vaak terug aan zijn beginperiode bij het Zuid-Hollands Landschap. Garskamp: 'Het waren de jaren dat ik veel samenwerkte met de lokale politie en de veldbrigade Utrecht. Het was nog het echte groene-boa-werk met regelmatig meldingen van stroperij en dus post acties als gevolg.'

Spannende casus

Aart van Dorland is sinds 2020 in dienst bij het Zuid-Hollands Landschap. In een van zijn eerste diensten stuitte hij onverwachts samen met collega Vroegindeweyj op een bijzondere casus. Van Dorland: 'Op een gure winderige dag, even na het middaguur zagen mijn collega en ik een man fietsen in de omgeving van het Stealduinse Bos. Op zich niet vreemd, maar mij collega en ik keken elkaar aan en hadden beide toch een soort onderbuikgevoel. Wij hebben een korte tijd de man geobserveerd en zagen dat hij zijn fiets stalde en lopend

Zuid-Hollands Landschap

BOSWACHTER

het Staelduinse Bos in ging. We zagen dat de man een rugtas droeg en dat hier iets in moest zitten van een enig gewicht. We dachten dat het misschien gereedschap was.'

'In dit gebied is veel bunkervandalisme en er wordt veel gezocht met metaaldetectoren. Aangezien de man niets verkeerd deed konden we niets. We hebben onze surveillance voortgezet en toen we het gebied uitreden, keken we elkaar wederom aan en hadden beide dezelfde ingeving en dat was ... terug. En die man vragen wat hij van plan is en vragen of we in zijn rugtas mogen kijken. We zagen de man nergens meer en zijn toen opgesplitst om deze man te zoeken. Na een aantal rondjes gelopen te hebben belde mijn collega, dat de man nergens te bekennen was en mogelijk het gebied verlaten had, maar ik had even daarvoor nog zijn fiets bij de stalling gezien en dus was mijn antwoord dat hij er moest zijn, maar dan niet meer op de opengestelde paden, maar in het bos zelf.'

'We besloten om verder te zoeken, ondanks de harde wind, neerslag, krakende bomen en takken in het bos. Ik liep naar de plek waar wij de man voor het laatst gezien hadden en ineens zag ik daar de man op ongeveer veertig meter van het pad in het bos een schrikkende duikbeweging maken. Ik rende naar de man toe en zag nog net dat hij wat wegmoffelde. De man kwam of er niets aan de hand was gelijk mijn kant oplopen en slingerde zijn rugtas achteloos over zijn schouder. Omdat de man buiten wegen en paden was en hiermee in overtreding, hield ik de man als verdachte staande.'

'Tijdens deze staandehouding en het noteren van zijn gegevens viel het mij op dat de man erg nerveus was. Na de opname van de benodigde gegevens voor een proces verbaal werd ik gebeld door mijn collega waar ik zat. Ik zei hem toen dat ik de inmiddels verdachte staande had gehouden en legde hem uit waar ik mij bevond in het bos. Ik vroeg, nadat ik uiteraard de verdachte zijn rechten had medegedeeld, wat hij aan het doen was. Hij antwoordde mij: "Ikke soeke boenker". Ik wist gelijk dat dit kletsboek was, omdat het hele bos vol bunkers staat en je deze niet hoeft te zoeken. Ik vroeg hem of ik in de tas mocht kijken en hij stemde hiermee in. Ik zag eigenlijk niets bijzonders, enkel twee bekertjes van een soort yoghurt.'

'Verbazend snel was mijn collega met zijn lange benen en schoenmaat 45 bij ons aangesloten en ik vroeg hem of hij de verdachte even van mij over kon nemen, zodat ik kon gaan kijken wat de verdachte wegmoffelde en wat hij eventueel aan het doen was. Ik kon in de bladeren duidelijk het loopspoor van de verdachte volgen en kwam uit bij een boom. Bij deze boom zag ik een bijna leeg bekertje yoghurt liggen. Dit was eenzelfde bekertje als de verdachte nog in zijn tas had zitten. Zowel de verdachte als de yoghurt kwamen uit Polen. Op de boom zaten spetters yoghurt en een aantal inslagen op het bekertje, die ik meende te herkennen als zijnde kogelinslagen, hierdoor werd ik gezond alert en liep gelijk terug naar de andere kant waar ik de verdachte iets had zien wegmoffelen.

Hier zag ik half onder de bladeren en het mos een zwart koffertje, met het deksel iets los. Voorzichtig met een takje, vanwege de eventuele sporen, het deksel verder opgelicht en daar lag een spiksplinternieuw Walther pistool te glimmen van de olie en of de miezerregen. Uiteraard alles netjes laten liggen en met versnelde pas teruggelopen naar mijn collega die met een nog zenuwachtigere verdachte stond.

'Beide personen keken even verbaasd toen ik aan kwam stuiven en de verdachte aanriep zijn handen te laten zien en dat bij elke verdachte beweging geweld zou worden gebruikt. Mijn collega herstelde onmiddellijk en sloeg de verdachte in de boeien tijdens een snauw 'Vuurwapen' van mij. Situatie onder controle, politie na een 40 minuten ter plaatse en afvoeren naar het bureau. Tijdens de fouillering troffen de politiecollega's nog een hoeveelheid hard en softdrugs aan.'

'Conclusie was dat de verdachte het nieuwe pistool aan het uitproberen was. Waarom of waarvoor heeft hij nooit verklaard. Wel hoorden wij achteraf dat, een paar dagen voor deze casus, door recreanten gezien was dat er een pistool door een scooterrijder was overgegeven aan een andere persoon. Mogelijk dat er een verband was.'

'Het was ons wel duidelijk dat we beide ontzettend veel geluk hebben gehad en dat het geen nacht hoeft te zijn voor dit soort casussen. Als we bijvoorbeeld de schoten gehoord zouden hebben of gezien zouden hebben wat de verdachte daar aan het doen was, dan waren wij nooit, met het idee dat de verdachte een simpele overtreding aan het begaan was, eropaf gegaan. Dan had een arrestatieteam de klus mogen klaren. De verdachte heeft van ons een proces verbaal gehad voor artikel 461 WvS en de rest is vanwege het ontbreken van bevoegdheden overgenomen door de politie.'

Toekomst

Op de vraag hoe ze de toekomst als groene boa zien, zijn ze het vrijwel geheel met elkaar eens. Groene boa zijn is een prachtig vak, maar de zaken om het groene werk heen, maken het een hele uitdaging. Dijkhuizen: 'Vaak wordt er gesuggereerd dat de politie overal hun politietaak kan uitvoeren, groene boa's weten uit ervaring dat dit helaas een utopie is. Groene boa's ervaren niet altijd dat hun rol begrepen wordt. Samenwerking met politie is vaak veel te afhankelijk van personen, het is soms net of de urgentie ontbreekt dat we het samen moeten doen.' Vroegindewei: 'Ik heb vertrouwen in de toekomst. We hebben een prachtig vak, wat nodig is en blijft. Wel draagt de steeds terugkerende externe discussie bij politie en het OM over bevoegdheden, geweldsmiddelen en C2000, niet bij een duurzame samenwerking. Wat opgebouwd is in ons netwerk, wordt soms zomaar weer afgebroken. We moeten blijven aantonen dat wat we doen belangrijk is voor mens en natuur! Dat wat we doen alleen kan worden uitgevoerd door goed opgeleide, professionele en met de juiste middelen uitgeruste groene boa's.'

Website: zuidhollandslandschap.nl

De middenplaat is normaliter bestemd voor bijzonder foto's van dieren. Bij wijze van uitzondering is vanwege de actualiteit van het onderwerp 'bewapening boa's' besloten de foto te plaatsen die is gebruikt bij een persbericht van de KNVvN. Dat bericht was uiteindelijk aanleiding voor een reportage van EenVandaag en Kamervragen aan minister Grapperhaus.

De fotograaf is Kelly Kutterik. Ze is natuurfotograaf van vooral reeën en actief betrokken bij Stichting Reeënopvang Twente. Dank dat ze voor de KNVvN deze veelzeggende foto maakte.

Tekst Laura van Dorland - Kievit

Foto's Perry Goudswaard en Bas Breedveld

Van timmerman tot toezichthouder

BOA PERRY GOUDSWAARD WERKT NU IN DE HOLLANDSE BIESBOSCH

De Hollandse Biesbosch is een natuurgebied tussen de rivieren de Nieuwe Merwede en de Beneden-Merwede en maakt samen met de Brabantse Biesbosch deel uit van het Nationaal Park De Biesbosch. Groene boa Perry Goudswaard is in dienst van het Parkschap Nationaal Park de Biesbosch als toezichthouder en handhaver in dit prachtige natuurgebied.

Goudswaard, 38 jaar jong, is van origine timmerman. Toen het economisch slecht ging in de bouw heeft hij de keuze gemaakt om een andere kant op te gaan. Hij is zich gaan verdiepen in de politie en de handhaving. Omdat er bij de politie op dat moment geen vacatures waren, is Goudswaard bij handhaving terecht gekomen. Na het behalen van de boa-opleiding, kon hij aan de slag bij de gemeente Dordrecht. Gestart in de wijken en na een klein jaar is hij bij het overlast/biketeam terecht gekomen. Het werk bestond voornamelijk uit de overlast in de binnenstad wegnemen en gesprekken voeren met hangjongeren. Bij deze functie hoorde ook het toezicht en de handhaving in de buitengebieden, zoals de Biesbosch.

In 2015 ging de gemeente Dordrecht reorganiseren en zou Goudswaard mee overgaan naar Handhaving support. Goudswaard is toen gevraagd om boswachter/boa te worden bij het Nationaal Park de Biesbosch. De toenmalige parkwachter ging met pensioen en er was nog geen boa aangesteld voor het gebied de Biesbosch. Gezien de toenemende zaken waarbij het optreden van een boa wel noodzakelijk was, is hij zo in het vak gerold. Een nieuwe prachtige uitdaging die Goudswaard met beide handen heeft aangepakt.

‘Afval dumpen en achterlaten, het moedwillig verzieken van zaken, overlast van geluid, te hard varen, wietplantages, mishandeling en het stropen van dieren, het zijn helaas zaken die vaak voorkomen in het kleine stukje natuur dat wij nog hebben.’ Het is aan Goudswaard besteed om mee te helpen

dat aan te pakken en op te lossen. Zeker omdat de Biesbosch één groot en prachtig en ontzettend divers gebied is.

Goudswaard: ‘Je vindt er qua flora en fauna van alles en het mooiste is dat de ene keer een visarend met een joekel van een vis over je hoofd vliegt en de andere keer weer de bevers letterlijk rondjes om de boot zwemmen. Ook ijsvogels die met je mee vliegen of twee zeearenden die met hun klauwen elkaar in de lucht grijpen; het zogenoemde baltsgedrag. Het is ontzettend gaaf om dit allemaal mee te maken.’

In de Biesbosch is veel water met eilandjes en dichtbegroeide stukken. Goudswaard heeft zijn vaarbewijs en de opleiding tot dronepiloot gehaald. Hij kan dan ook vanaf het water en vanuit de lucht surveilleren. Hiermee is het bereik enorm geworden ten opzichte van de fiets of de auto en kan er veel sneller en beter geanticipeerd worden op zaken die zich voordoen. ‘Wat mij het meeste is bijgebleven is een grote groep jongeren met veel waterscooters en drugs. Je bent dan toch helemaal alleen. Hier loop je dan letterlijk tegen aan. Met de drone kan je de boel van bovenaf bekijken en zo nodig collega's erbij halen, voordat je erheen gaat om ze aan te spreken. Ook wietplantages van meer dan 2.000 planten vind je met de drone en het is dus super om zo te kunnen werken’, vertelt Goudswaard.

Hij werkt voornamelijk alleen. Hij heeft een auto, een mountainbike, een snelle boot en een goede drone tot zijn beschikking. Sinds niet al te lange tijd is hij ook uitgerust met een portofoon, handboeien, wapenstok en pepperspray. Als het enigszins kan, probeert hij samen te werken met diverse partners zoals politie, Handhaving en Staatsbosbeheer. Goudswaard: ‘Je komt toch van alles tegen en zeker 's avonds wanneer er alcohol of drugs worden gebruikt, dan is het niet wenselijk om alleen op pad te gaan. Deze samenwerking werkt rondt goed en hierbij hebben we ook een aantal keer per jaar een handhavingsactie, waarbij alle partners bijeenkomen en het gebied in trekken.’

In Nederland is het ministerie van Economische Zaken en Klimaat verantwoordelijk voor het behoud, de ontwikkeling en bevordering van natuur, landschap en educatie. Vanaf 1980 is daarom een stelsel van 20 nationale parken opgericht; inmiddels zijn het er 21. Het gaat om belangrijke natuurgebieden met een hoge natuurkwaliteit. Nationaal Park De Biesbosch is daar een voorbeeld van. Een beschermd natuurgebied en het grootste zoetwatergetijdengebied van Europa. Ondanks de Deltawerken is er namelijk in

een gedeelte van de Biesbosch nog steeds zo'n 70 tot 80 centimeter getijdenverschil.

De 'oude' Biesbosch voorzag vele mensen van werk en het gebied werd intensief gebruikt. In het open water vestigden zich – na sedimentatie – de eerste planten: biezzen. Het hele gebied dankt er zijn naam aan. Deze specifieke (manshoge) mattenbies werd commercieel geoogst en gebruikt voor de vervaardiging van stoelzittingen. Door opslibbing raakte het land geschikt voor de groei van riet. Het riet uit de Biesbosch stond bekend om zijn lengte. Bossen van vier, vijf meter lang waren eerder regel dan uitzondering.

Tot de afsluiting van het Haringvliet (1970) werden de buitendijkse grienden regelmatig gehakt. Het hout had allerlei functies: paaltjes voor in een weiland, hoefhout, gereedschapsstelen en Gelders rijshout. Sommige griendwerkers hakten wel dertig verschillende soorten gebruikshout. Tegenwoordig wordt er nog maar weinig griend gehakt: in totaal zo'n twintig hectare. Op die hakpercelen groeien elk voorjaar smeewortel, bittere veldkers, look-zonder-look, fluitenkruid, bitterzoet en holpijp in de greppels.

De bever is het icoon van Nationaal Park De Biesbosch. Er leven wel meer dan 300 bevers in de Biesbosch. In 1988 zijn de eerste Nederlandse bevers – na het uitsterven van deze diersoort in 1826 – geïntroduceerd in de Biesbosch. Nationaal Park De Biesbosch is een prachtig

natuurgebied waarvan het behoud en onderhoud zeker niet vanzelfsprekend is. Parkschap Nationaal Park De Biesbosch is

een zogenaamde Gemeenschappelijke Regeling tussen de gemeentes Dordrecht, Werkendam en Drimmelen. Vanuit deze regionale overheden en samen met Staatsbosbeheer bestuurt het Parkschap de ontwikkeling en het beheer van het nationale park, het toezicht en de handhaving, de marketing, voorlichting en educatie.

Hoe het in de toekomst verder gaat met het toezicht in het Nationaal Park de Biesbosch is nog onduidelijk. Zoals het er nu voor staat houdt het Parkschap op te bestaan. Goudswaard zou dan naar de gemeente Dordrecht terug gaan. Goudswaard: 'Hierdoor zou het kunnen gaan betekenen dat er niet meer alleen gesurveilleerd gaat worden, maar in koppels. Dit zou zeker een verbetering kunnen zijn, maar dat is afwachten omdat de overname in volle gang is.'

Tekst Annemiek Brumsteede (Vakbond BOA ACP)

Foto's Marianne van Smaalen (Vakbond BOA ACP)

Meer samenwerking tussen blauwe en groene boa

Vorig jaar sloegen Vakbond BOA ACP en de KNNvN – de Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Natuurtoezicht – de handen ineen, voor een samenwerking tussen domein 1 Openbare Ruimte en domein 2 Milieu, welzijn en infrastructuur. Oftewel: de blauwe en de groene boa. Wat zijn de plannen voor de toekomst? We vragen het aan de twee voorzitters Rolf Overdiep (KNNvN) en Richard Gerrits (Vakbond BOA ACP)

Hoe is die samenwerking eigenlijk tot stand gekomen?

Richard Gerrits: "Vanuit Vakbond BOA ACP zijn we sterk vertegenwoordigd in domein 1, 2 en 4, maar dat wil niet zeggen dat we ook vanzelfsprekend alles weten over wat er in die domeinen speelt. En dat willen we uiteraard wel. In de KNNvN zien we een partner die inhoudelijk goed op de hoogte is. En die we ook bij ontwikkelingen in de toekomst kunnen betrekken."

Rolf Overdiep: "We zoeken elkaar steeds meer op en maken gebruik van elkaars kennis en contacten, zonder daarbij elkaars identiteit teniet te doen."

Concreet betekent dat bijvoorbeeld dat we doorverwijzen naar de bond, omdat daar meer kennis is op het juridische vlak. Anderzijds hebben wij dan weer veel kennis van het buitengebied en uitstekende contacten bij de terreinbeherende organisaties zoals de Landschappen, Staatsbosbeheer en ruim 1.600 particuliere landgoederen. De KNNvN heeft als doel het kennisniveau van de groene toezichthouder op peil te houden of uit te breiden. Dus ook van de blauwe boa die in het buitengebied werkt. Als de groene of de blauwe boa een probleem heeft, dan kijken we of het vakinhoudelijk is of werkgerelateerd. Gaat het puur om de boa als werknemer, dan verwijzen we direct door naar de vakbond, maar houden wel de vinger aan de pols."

Is er ook een samenwerking tussen de leden van de twee organisaties?

Richard Gerrits: "We willen ernaartoe dat de bevoegdheden van de verschillende domeinen bij elkaar gevoegd gaan worden. Er zijn al pilots in het land en de regelgeving maakt het nu ook mogelijk dat boa's in domein 2 ook bevoegd kunnen zijn voor domein 1 en vice versa. Dus die samenwerking zie je langzamerhand ontstaan – daar waar boa's bevoegd zijn – om zowel binnen hun eigen domein als het domein wat ernaast ligt op te kunnen treden. Dit was een van de wensen die we naar elkaar hebben uitgesproken en waarbij we ook ons zin hebben gekregen in Den Haag."

Rolf Overdiep: "Het maakt niet uit wat voor kleur je hebt maar werk gewoon samen. Kijk binnen de disciplines wat je voor elkaar kunt betekenen. Er zijn raakvlakken tussen blauw en groen die steeds meer in elkaar overlopen. Maar maak er ook geen attractiepark van. Want met Jan en alleman op pad gaan werkt ook niet. De KNVvN kan vanuit de groene domein 2 kant gaan helpen om domein 1 goed te laten functioneren in het groen, als ze dat onderdeel wordt van hun werk. Daar zit onze kracht en daar vullen we elkaar aan."

Richard Gerrits: "Binnen het gehele veiligheidsdomein zijn tekorten. Wij willen ernaartoe dat het voor de boa in domein 1 gemakkelijk wordt om- of bijgeschoold te worden naar domein 2. Daar denken we met elkaar over na: hoe kun je binnen de 6 domeinen en/of het hele veiligheidsdomein de mensen zolang mogelijk tevreden met hun werk houden. Want als we dat veel gemakkelijker kunnen organiseren, dan behouden we de mensen die met

de goede normen en waarden het veiligheidsdomein zijn ingestapt."

Hoe zou zo'n scholingstraject er uit kunnen zien?

Rolf Overdiep: "Vanuit onze zeer ruime ervaring in het werkveld hebben we de Groene Praktijkopleiding I bedacht. De opleiding is mbo-gecertificeerd en wordt gegeven op een landgoed; zoveel mogelijk buiten. Er is bijvoorbeeld controle van een jacht en er wordt kennisgemaakt met illegale praktijken in het buitengebied, met onder andere stroperij. En er is een gevorderden opleiding in ontwikkeling. Die houdt in dat we dieper op wet- en regelgeving ingaan, maar wel altijd passend bij de dagelijkse boa-praktijk. Dat laatste is trouwens een voorwaarde voor alle opleidingen van de KNVvN. De blauwe boa's mogen ook aan de opleidingen deelnemen. Daarna is er nog een 1-daagse forensische groene opleiding omdat de gemiddelde groene boa geregeld geconfronteerd wordt met lijkfinding in het buitengebied. Ze leren het veiligstellen van de locatie, ter bescherming van het sporenbeeld."

Waar staan we over 5 jaar?

Rolf Overdiep: "Ik hoop op gelijkheid in kennis en gelijkheid in bevoegdheden in domein 2."

Richard Gerrits: "Goed opgeleide professionele boa's, met een duidelijke taakomschrijving die elkaar kunnen aanvullen daar waar nodig."

Van links naar rechts:

BOA ACP voorzitter Richard Gerrits, KNVvN voorzitter Rolf Overdiep, groene boa Dré Stuijts, groene boa Philip Oprel

Afval en feitcodes

Bijna dagelijks komen we in onze prachtige natuur- en recreatiegebieden achtergelaten of gedumpt afval tegen. Bezoekers laten achteloos afval rondslingeren na een picknick of barbecue, ondanks dat er voldoende afvalbakken aanwezig zijn in het gebied. Anderen hebben geen zin, geen tijd of geduld ontbreekt om naar de milieustraat te gaan.

Van dit gedrag zien wij helaas regelmatig het resultaat in onze gebieden. In andere gevallen verwachten terreineigenaren dat bezoekers verpakkingen van eten of drinken nadat ze het genuttigd hebben, mee naar huis nemen en daar in de afvalbak doen. Men heeft immers de moeite genomen om het mee te brengen, dus men kan ook de moeite nemen om de verpakking weer mee terug te nemen. Toch gebeurt dat helaas niet en komen we aan de lopende band afval tegen.

Als we dit gedrag zien of ontdekken, wat kunnen we dan doen? En wat leggen we de overtreder ten laste?

De wetgever heeft hier aan gedacht en heeft in een aantal wetten daar regelgeving voor geschreven, en daaraan een strafmaat gekoppeld. De wet- en regelgeving waar we in deze tekst vanuit gaan:

- Wet Milieubeheer;
- Wet Bodembescherming;
- Waterwet;
- Model-Algemene plaatselijke verordening of
- Model-Afvalstoffenverordening.

Om per overtreding duidelijkheid te geven, heeft het Openbaar Ministerie een reeks aan feitcodes (nummers) gemaakt met daaraan gekoppeld een bepaalde overtreding. Deze reeks met feitcodes zullen we hier nader bekijken. Een feitcode bestaat uit één of twee hoofdletters, drie cijfers en eventueel een kleine letter. Bijvoorbeeld D 537, R 397b of F 114a.

Welke feitcode zegt iets over welke overtreding en wanneer is die van toepassing? Onderstaande gevallen betreft particulieren; feitcodes voor bedrijven worden hier nu niet behandeld.

Afvalstoffen

Aanbieden van huishoudelijke afvalstoffen

Bij het opmaken van een proces-verbaal voor één van onderstaande zaken moeten op de achterzijde van het mini proces-verbaal het overtreden artikel van de Afvalstoffenverordening en de geconstateerde handeling worden vermeld.

H001

Huishoudelijke afvalstoffen inzamelen anders dan als daartoe aangewezen of verplicht zijnde inzameldienst, persoon of instantie. (Afvalstoffen mogen dus alleen worden ingezameld door geregistreerde personen of bedrijven.)

De feitcodes H002 t/m H027 zeggen iets over de wijze waarop, wanneer, hoe, waar, met welk inzamelmiddel en op welke locatie, huishoudelijk afval dient te worden

ingezameld. Deze feitcodes vinden hun grondslag in het Model-afvalstoffenverordening van de gemeente.

H027

Een inzamelmiddel na afloop van de daartoe vastgestelde tijden buiten een perceel laten staan.

H016

Afvalstoffen of inzamelmiddelen die ter inzameling gereed staan doorzoeken en verspreiden.

Handelingen waardoor zwerfafval kan ontstaan

H017

Andere afvalstoffen achterlaten in daartoe van gemeentewege of anderszins geplaatste of voorgeschreven bakken, manden of soortgelijke voorwerpen.

(Denk aan huishoudelijk of bedrijfsafval uit een woonhuis, caravan, een boot. Of een aannemer die zijn bedrijfsbusjes leegruimt in de afvalbak van een natuur- of recreatiegebied. Met andere afvalstoffen bedoelt de wetgever anders dan klein consumptieafval.)

H020

Afvalstoffen, stoffen of voorwerpen laden, lossen, vervoeren of andere werkzaamheden verrichten zodanig dat de weg wordt verontreinigd, of het milieu nadelig kan worden beïnvloed.

(Bijvoorbeeld afvallende lading (afvalstoffen), of het verliezen van (schadelijke) (vloeistof)stoffen. bv. een lekkende tank, of een enorm vervuild wegdek achter laten na werkzaamheden.)

H022

Huishoudelijk afvalstoffen van beperkte omvang en gewicht die zijn ontstaan buiten een perceel, achterlaten in de openbare ruimte anders dan in de daartoe bestemde afvalbakken

Opmerking OM: klein consumptieafval, blikjes, peuken, of papier in geringe hoeveelheden. Feitcode H022 kan je toepassen wanneer een bezoeker klein consumptieafval achter laat in het gebied, en daar vervolgens geen acht meer op slaat, of aandacht aan schenkt.

Het bestanddeel 'achterlaten' moet wel voltooid zijn, ander zou verdachte nog kunnen overwegen om het toch in de daarvoor geplaatste afvalbakken te gooien.

(Voorbeeld tekst) Ik zag dat de man een leeg blikje van 'Red-Bull' drank, wat naast de handdoek lag, oppakte en weggooide. Ik zag dat de man hier geen aandacht meer aan gaf. Ik zag dat de man zijn handdoek oppakte en wegliep.

Voorbeeld casus

Een particulier legt thuis een nieuwe vloer van laminaat, inclusief een nieuwe ondervloer. Deze persoon rijdt in de nachtelijke uren naar een natuurgebied en ontdoet zich daar van de resten van de ondervloer, de resten laminaat en de plastic verpakking van de vloer, bij elkaar ongeveer 1 m³. Hij laat dat afval daar in vier grote plasticzakken achter.

Wat leg je ten laste en welke feitcode gebruik je?

Wettelijke grondslag

Artikel 10.2 lid 1 Wet Milieubeheer: Het is verboden zich van afvalstoffen te ontdoen door deze – al dan niet in verpakking – buiten een inrichting te storten, anderszins op of in de bodem te brengen of te verbranden.

Om tot de juiste tenlastelegging te komen kijken we eerst naar de definitie van huishoudelijk afval: Huishoudelijk afval is een verzamelnaam voor het afval dat ontstaat bij het voeren van een particulier huishouden.

Het onderscheidt zich daarmee van bedrijfsafval. Tot het huishoudelijk afval wordt niet gerekend:

Bedrijfs- en industrieel afval; afval dat bedrijven produceren in de loop van hun productieproces;

Bouw- en sloofafval: Afval dat vrijkomt bij het (ver)bouwen of slopen van gebouwen;

Grof vuil: meubels, bedden, koelkasten, wasmachines, etc. die afgedaan hebben;

eigenlijk alles wat niet redelijkerwijze in één vuilniszak past.

Maar is dit juist? Wat zegt de huidige wetgeving hierover?

Artikel 10.23 lid 1 Wet milieubeheer: De gemeenteraad stelt in het belang van de bescherming van het milieu een afvalstoffenverordening vast.

(Als voorbeeld wordt hier gebruik gemaakt van de tekst van de afvalstoffenverordening van de gemeente Rotterdam.)

In deze verordening wordt huishoudelijk afval onderverdeeld in verschillende categorieën. In de tekst van de bijlage van deze afvalstoffenverordening staan de verschillende categorieën van huishoudelijk afval.

De casus ontrafeld

De verdachte persoon is geen bedrijf maar particulier. Hij ontdoet zich van het laminaat, de ondervloer en de plastic verpakking door deze in een natuurgebied te dumpen, te storten of achter te laten op de bodem. De verdachte heeft hier natuurlijk geen ontheffing voor.

Feitcode H025 stelt strafbaar de volgende overtreding, op basis van art 10.2 Wet Milieubeheer, deze geldt voor eenieder en maakt geen enkel onderscheid tussen een afvalstof of een huishoudelijke afvalstof, maar een afvalstof in de algemene zin van de wet.

Tekstvoorbeeld

Als particulier (onze verdachte) zich van een afvalstof ontdoen (het 's nachts achter laten in het natuurgebied) door deze buiten een inrichting (ons natuurgebied is geen inrichting in de zin van de Wet) te storten, op of in de bodem te brengen of te verbranden.

In de toelichting staat, tot 5m³, in geval van een rechtspersoon gebruik maken van BM 001a. In deze casus voldoet onze verdachte aan alle bestanddelen (de norm) van de overtreding. Dus proces-verbaal voor H025 van €390,00.

Maar waarom niet feitcode H096?

Verdachte voldoet immers aan de norm zal je zeggen: Als particulier (onze verdachte) zonder toestemming van burgemeester en wethouders (klopt) een afvalstof of voorwerp (het laminaat, de ondervloer restanten en de plastic verpakking) buiten een inrichting in de zin van de Wet Milieubeheer (natuurgebied) op of in de bodem te brengen, storten, houden, achterlaten (klopt) of anderszins daar te plaatsen op een zodanige wijze dat dit hinder of nadelige beïnvloeding van het milieu veroorzaakt (hinder of nadelige gevolgen moet je hier omschrijven en/of aantonen).

Is er hinder of nadelige gevolgen voor het milieu?

Als het afval (de 4 volle zakken uit onze casus) de volgende dag door de gebiedseigenaar of een bedrijf wordt verwijderd en afgevoerd. Waaruit bestaat dan die hinder of nadelige gevolgen voor het milieu? Dat zal je heel duidelijk en onderbouwd moeten omschrijven.

Toelichting bij deze feitcode

Betreft (dumpen van) grote(re) hoeveelheden afval (niet zijnde huishoudelijke afvalstoffen, of zwerfafval). Het dikgedrukte uit de toelichting is een aanwijzing van het Openbaar Ministerie en moet altijd worden opgevolgd. Het laminaat betreft huishoudelijk afval dus kan H096 niet ten laste worden gelegd, kies hier H025.

De feitcode H096 kan in voorkomende gevallen gebruikt worden bijvoorbeeld bij:

- Een tuinman (beunhaas, dus geen bedrijf) die zich in de buitenruimte ontdoet van een vracht tuinafval, tuinschermen of stenen;
- Een thuis(auto)sleutelaar die zich ontdoet van automaterialen (afval);
- Het afval heeft een particuliere herkomst (maar is door zwart betaalde bedrijfsmatige handelingen) dus niet huishoudelijk, is niet van een bedrijf (maar van een beunhaas) en heeft nadelige gevolgen voor het milieu (daarmee is dat deel van de norm uit H096 ook aangetoond).

Het onjuist aanbieden H011 en H012

Huishoudelijke afvalstoffen niet op de voorgeschreven wijze via brengdepot op lokaal of regionaal niveau aanbieden. (Onjuist/anders aanbieden dan voorgeschreven)

- Hierbij kun je denken aan het op het trottoir zetten van zakken huisvuil, puin, meubelen of ander (grof)huisvuil, terwijl dit niet mag, maar moet worden aangeboden in stukken of verpakkingen van maximaal 25 kilogram aan het brengstation (zogenaamde naast-plaatsing, naast bijvoorbeeld de ondergrondse container);
- Meubelstukken of tuinafval op de openbare weg opstapelen in plaats van naar het brengstation te brengen.

In de casus zijn deze beide niet van toepassing omdat onze verdachte niet voldoet of voldaan heeft aan (een deel van) de norm. Onze verdachte heeft namelijk niks aangeboden, maar gedumpt/achtergelaten in de natuur, en dus ook niet onjuist aangeboden.

Op pagina 29: Categorieën van huishoudelijke afvalstoffen van de gemeente Rotterdam.

Bijlage: Categorieën van huishoudelijke afvalstoffen van de gemeente Rotterdam

AFVALSTROOM	CATEGORIE	OMSCHRIJVING
Huishoudelijk afval	Glas	Eenmalige glasverpakkingen zoals flessen en potten, glazen, crème-potjes met doorzichtig glas, deodorantrollers van glas, parfumesjes, medicijnflesjes.
	Plastic-, metalen- en drankverpakkingen (PMD)	<i>Plastic verpakkingen</i> Plastic tasjes, zakken, folies, kuipjes, bekers, bakjes, (knijp)flessen, flacons, tubes, potjes en deksels <i>Metalen verpakkingen</i> Blik, zoals lege conservenblikken (soep, groente, knakworst, vis), lege drankblikjes (bier, frisdrank), aluminium schaaltes en bakjes, metalen deksels en doppen (zoals bier- en frisdrankdopjes), stalen siroopflessen en waxinelichtcupjes. <i>Drankverpakkingen</i> Pakken voor water, sap, melk, yoghurt en vla en kleine drinkpakjes verpakkingen gemaakt van karton gelamineerd met bv PE-folie voor met name vloeibare voedingsmiddelen zoals melk, yoghurt en dranken.
	Groente-, fruit- en tuinafval	Dat deel van de huishoudelijke afvalstoffen dat van organische of plantaardige oorsprong is en kan worden ingezameld via een inzamelmiddel of inzamelvoorziening.
	Kleine afgedankte elektrische en elektronische apparatuur.	Apparaten vallend onder de nieuwe Regeling elektrische en elektronische apparatuur (overeenkomstig de richtlijn 2012/19/EU).
	Oud papier en karton	Kranten, drukwerk, tijdschriften, grafisch papier, golfkarton, kartonnen dozen, papieren zakken, papieren verpakkingen.
	Restafval	Restafval is de verzamelnaam voor al het huishoudelijk afval dat overblijft na scheiding in andere deelstromen.
	Textiel	Kapotte of versleten kleding, schoenen, huishoudelijk textiel (theedoeken, handdoeken), zachte knuffels, kledingaccessoires (petten, tassen), dekbedden, kussens, lappen stof en gordijnen.
Kringloopgoederen		Alles wat als product bruikbaar is zoals meubels, serviesgoed, apparaten, textiel, boeken.
Grof huishoudelijk afval	Grof Restafval	Volumineus of zwaar huishoudelijk restafval dat door afmeting of gewicht niet in een inzamelmiddel of via een inzamelvoorziening ter inzameling kan worden aangeboden.
	Grote afgedankte elektrische en elektronische apparatuur.	Apparaten vallend onder de nieuwe Regeling elektrische en elektronische apparatuur (overeenkomstig de richtlijn 2012/19/EU).
	Bouw- en sloofafval (gemengd)	Afval dat vrijkomt bij bouwen, slopen of verbouwen van huis en tuin, zoals: puin, dakgrind, dakpannen, gips, hout (schoon en vuil), schroten (ook kunststof schroten), pergola, schuurtjes, schuttingen, deuren, kozijnen, ramen, keramiek, straattegels, straatklinkers, isolatiemateriaal (glaswol, steenwol, piepschuim), beton, stoep- tuintegels, bakstenen, vlakglas, spiegels, keukenkastjes, bielzen, toiletput, wastafel.
	Grof tuinafval	Plantaardige of organische afvalstoffen vrijkomend bij de aanleg, het onderhoud of verwijdering van particulier groen die niet met de gebruikelijke inzamelmiddelen ingezameld kunnen worden, zoals grof loofafval en snoeihout.
	Puin (schoon)	Puin dat niet verontreinigd is, zoals beton, stoep- en tuintegels, klinkers, bakstenen.
	Vlakglas	Onder andere ruiten en spiegels.
	Grond	Zand en grond afkomstig van percelen van huishoudens.
Gevaarlijk afval	Asbesthoudend afval	Materiaal dat asbest bevat zoals bepaald isolatiemateriaal, leidingen, kookplaatjes, bepaalde soorten vloerbedekking.
	Drukhouders	O.a. Lpg-installatie en gasflessen.
	Klein chemisch afval (kca)	<i>Huishouden</i> O.a. batterijen, spaarlampen/energieuze lampen, tl-buizen, vloeibare gootsteenontstopper, lampenolie, bestrijdingsmiddelen/insecticiden en petroleum. <i>Medicijnkastje</i> O.a. medicijnen, kwikthermometers en injectienaalden. <i>Doe-het-zelf</i> O.a. verf, lak, beits en houtverduurzamingsmiddelen, bij het verven gebruikte producten zoals terpentijn, thinner, verfverdunder, kwastreiniger, kwastontharder, wasbenzine en kwikschakelaars (zoals 'niet digitale' verwarmingsthermostaten). <i>Hobby</i> O.a. foto-fixeer, foto-ontwikkelaar, bijtende vloeistoffen zoals salpeterzuur, zwavelzuur en zoutzuur. <i>Vervoer</i> O.a. accu's, benzine, motorolie, afgewerkte olie, remolie en oliefilters.
	Spuitsen	

Jacht en Outdoor Wereldwijd

**Pulsar Thermal or Digital
Warmtebeeld of Digitaal nachtzicht?
Een voorzetter of als richtkijker?
Welke montage mogelijkheden zijn er als ook de optische kijker in gebruik blijft?
Inschieten, hoe?**

**Bel of mail ons voor een afspraak in de winkel,
waar wij u de verschillende mogelijkheden kunnen uitleggen en laten zien.**

Geopend van dinsdag t/m vrijdag van 10.00 – 18.00. Zaterdag van 10.00 – 17.00. Zondag en maandag gesloten

JHL Leimuiden Tuinderij 15-a ☎ 0172 506593 info@jachthuisleimuiden.nl / www.jachthuisleimuiden.nl

Verkoop geweren, optiek en nachtzicht op afspraak

www.limpopo.dk

www.diana.dk

Tekst Jaap Wansinck

Visserij

Het lijkt een open deur maar visserij is onder te verdelen in sportvisserij en beroepsvisserij. Door de beide varianten helder uiteen te zetten, wordt goed inzichtelijk wat nodig is om te mogen en te kunnen vissen als sport of voor beroep.

VISRECHTEN

Zowel de sport- als de beroepsvisser moet beschikken over viswater, onder te verdelen in respectievelijk water met sportvisrechten en water met beroeps(aal)visrechten. Soms wordt het water verhuurd of verpacht met de totale visrechten, dus aan een persoon of instantie die daarmee alle rechten krijgt.

Sportvisser

De sportvisser moet, als hij geen eigenaar van het water is waarin hij vist, de beschikking hebben over een schriftelijke toestemming van de visgerechtigde van dat water. Deze schriftelijke toestemming kan zijn: de VISpas, de Kleine VISpas of een schriftelijke 'vergunning'.

Voor de boa:

Controleer waar de visser mag vissen. Dat kan als men te maken heeft met de VISpas met de VISplanner-app of het bijlageboekje bij de VISpas. (Let op: per VISpas kan het viswater verschillen.) Op de schriftelijke vergunning moet het viswater omschreven staan, de naam van de visser, de visgerechtigde en de duur van geldigheid. Beide, dus VISpas en visvergunning, moeten op naam staan en ook de geldigheid moet omschreven staan.

Beroepsvisser

Controle van beroepsvisser is in de eerste plaats aan de NVWA. Beroepsvisser moet ook de beschikking hebben over viswater; dat kan eigendom of gehuurd of gepacht kan zijn. Deze pacht- en huurovereenkomsten moeten echter voorzien zijn van een stempel (gevisseerd) van de Kamer voor de Binnenvisserij. Voorts is het zo dat de beroepsvisser aan meer voorwaarden moeten voldoen. Zo moeten zij de beschikking hebben over minimaal 250 hectare viswater en er moet een geldelijke verdienste zijn van minimaal € 8.500,00 per jaar.

Voor de boa:

Die twee eisen hoeft u niet te controleren. De beroepsvisser moet dat eens per 4 jaar via een accountantsrapport kunnen aantonen bij het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Daar is op te vragen of de betreffende visser geregistreerd is als beroepsvisser.

Uitzondering op de regel van 250 hectare zijn de zogenaamde coöperaties. Daarin kunnen voor die 250 hectare 3 vissers in deelnemen. Zijn er meer vissers, dan moet daarvoor ook weer 83,3 hectare viswater extra voor beschikbaar zijn; boven op de 250 hectare. Ook

dit wordt via een accountantsrapport bij het ministerie bijgehouden. Zo kunnen er bij een coöperatie soms enige tientallen vissers aangesloten zijn.

Alle beroepsvisser zijn verplicht hun vangsten wekelijks te melden bij het ministerie.

In de jachtwereld zijn we gewend dat het jachtveld aaneengesloten 40 hectare moet zijn. De 250 hectare bij viswater is bijna nooit aaneengesloten en kan zelfs in verschillende polders, gemeentes of waterschappen en provincies liggen.

Waarmee vissen we

Dit is weer onder te verdelen in, u raadt het al, sportvistuigen en beroepsvistuigen. Een sportvisser vist met sportvistuigen en een beroepsvisser vist met beroepsvistuigen. Derhalve mag een sportvisser niet met beroepsvistuigen vissen. Echter als een beroepsvisser het volledige visrecht heeft, dan mag hij zowel met beroepsvistuigen als met sportvistuigen vissen. Wel moet opgemerkt worden dat dit laatste nauwelijks voorkomt.

GESLOTEN TIJDEN

Sportvisser

Gesloten tijden zijn tijden dat niet gevisst mag worden. Die zijn wettelijk bepaald. Dat is per vissoort en soms per tijdsduur geregeld. Maar ook de vergunning kan beperkend zijn. Is dat het geval, dan staan die beperkingen in de vergunning vermeld. Belangrijk om bij controle er altijd naar te kijken.

Beroepsvisser

In de maanden september, oktober en november geldt voor beroepsvisser een vangstverbod op palingsoorten in Nederlandse zeewateren, kustwateren en binnenwateren. Vissen met vistuigen die bestemd zijn voor aalvangst is dan verboden. Ook hierop is een uitzondering die voornamelijk in Friesland gehanteerd wordt; daar heeft men het zogenaamde 'quotumvissen' – decentraal aalbeheer. Dat is via de overheid geregeld. Ook zijn er vissoorten waar in bepaalde periodes niet gevisst mag worden.

Aassoorten

Voor sportvisser gelden ook voor bepaalde aassoorten dat die niet of in bepaalde tijden niet gebruikt mogen worden. Per vergunning kunnen hierover voorwaarden bestaan.

Voor de boa:

Bij Visserijwet-controles is het van groot belang eerst vast te stellen wat de geldende regels zijn en wie de visgerechtigde is op het viswater. En wanneer er gevestigd mag worden - dag/nacht/gesloten tijd. Zoek het eerst goed uit en ga daarna pas handelen (eerst gedaan en dan gedacht ...). En waarmee wordt gevestigd? Met welke aassoorten en met hoeveel vistuigen?

Kijk de Visserijwet na en bepaal vooraf welke artikelen mogelijk nodig zijn. Is het de eerste controle, probeer die dan samen met een ervaren collega te doen. En schroom vooral niet om ook aan de vissers vragen te stellen. Vissers zijn vaak heel toegankelijk in het geven van informatie over hun hobby. Ook op deze manier krijg je routine in het houden van visserijcontroles.

Artikel 21

1. Het is verboden in een water, als bedoeld in artikel 1, vierde lid, onderdeel d, te vissen voor zover een ander rechthebbende is op het visrecht van dat water.
2. Het verbod in het eerste lid geldt niet:
 - a. voor hem, die voorzien is van een schriftelijke toestemming van de rechthebbende, geldende voor de visserij, welke wordt uitgeoefend;
 - b. voor hem die de rechthebbende op het visrecht of de houder van de schriftelijke toestemming behulpzaam is bij het vissen met een vistuig, dat niet door één persoon kan worden bediend;
 - c. voor het vissen met een hengel door personen onder de veertien jaar die vissen onder begeleiding van een volwassene die voorzien is van de in onderdeel a. bedoelde schriftelijke toestemming, of die vissen in het kader van een door de betreffende rechthebbende op het visrecht georganiseerd evenement;
 - d. voor het vissen in een viswater, als bedoeld in artikel 10, achtste lid, dan wel in een viskwekerij, ten aanzien waarvan een ontheffing is verleend, als bedoeld in het negende lid van dat artikel.

Artikel 22

1. Schriftelijke toestemmingen, als bedoeld in artikel 21, mogen slechts worden verleend met goedkeuring van de Kamer.
2. Indien een doelmatig bevissen van het water, waarop de aanvraag tot het verkrijgen van goedkeuring betrekking heeft, dan wel van het complex van wateren, waartoe dat water behoort, door de voorgenomen uitreiking van schriftelijke toestemmingen zou worden belemmerd, wijst de Kamer de aanvraag af, dan wel verbindt zij aan de goedkeuring voorschriften, met dien verstande dat deze voorschriften slechts kunnen betreffen het aantal schriftelijke toestemmingen, dat ten hoogste mag worden uitgereikt, de aard van het vistuig, voor het gebruik waarvan uitsluitend schriftelijke goedkeuring mag worden verleend en de geldigheidsduur der schriftelijke toestemmingen.
3. De Kamer kan aan de goedkeuring voorschriften verbinden ter verzekering van de bij de voorgenomen uitreiking betrokken belangen van derden.
4. De Kamer kan de geldigheid van de goedkeuring tot een door haar te bepalen tijdvak beperken.
5. De Kamer kan aan de goedkeuring voorschriften verbinden betreffende de voor het genot der schriftelijke toestemmingen ten hoogste te berekenen vergoedingen.

6. Het bepaalde in het eerste lid vindt geen toepassing ten aanzien van:

- a. het verlenen van schriftelijke toestemmingen voor het vissen met een of meer hengels of een of meer peuren;
- b. het verlenen van schriftelijke toestemmingen voor het vissen in het IJsselmeer en andere bij ministeriële regeling aan te wijzen wateren of complexen van wateren;
- c. het verlenen van schriftelijke toestemmingen door een op grond van artikel 35 door Onze Minister aangewezen openbaar lichaam.

Gesloten tijd aalvistuigen in alle wateren

Om volwassen paling de kans te geven naar zee te trekken om zich voort te planten, geldt er van 1 september tot en met 30 november een wettelijke gesloten tijd voor het gebruik van diverse aalvistuigen (artikel 32a, lid 1 van de Uitvoeringsregeling visserij). Het is in deze periode in alle wateren (zee-, kust en binnenwater) verboden om te vissen met:

- aaldogger;
- aalfuik;
- het aalhoekwant;
- het aalkistje;
- de aalzeggen;
- de ankerkuil;
- het electrovisapparaat;
- de peur;
- de visfuik;
- een ander vistuig, niet zijnde een hengel, dat in hoofdzak gebruikt wordt of bestemd is voor de vangst van aal.

Het is in de periode van 1 september tot en met 30 november ook verboden om één van deze vistuigen voorhanden te hebben op of in de nabijheid van alle wateren (zee-, kust en binnenwater) zegt het tweede lid van artikel 32a van de Uitvoeringsregeling visserij.

N.B. om het vissen op wolhandkrab mogelijk te maken geldt er vrijstelling voor het gebruik van de aalfuik als daarin een ontsnappingsmogelijkheid (netwerk van minimaal 60 cm.) voor aal is aangebracht en de betreffende visser een controleovereenkomst heeft gesloten met het Productschap Vis. De betreffende visser moet het aantal aangepaste fuiken en de locatie hiervan doorgeven aan het Productschap Vis. In een situatie waarin de fuiken niet correct waren aangepast legde de Rechtbank

Gesloten tijd voor vissoorten (artikel 5c Uitvoeringsregeling visserij)

Op grond van artikel 2a, lid 2 van de Visserijwet 1963 in combinatie met art. 2 van het "Reglement minimummaten en gesloten tijden 1985" kan de minister van Economische Zaken voor bepaalde vissoorten een gesloten tijd vaststellen. Op grond van deze bevoegdheid heeft de minister in artikel 5c van de "Uitvoeringsregeling visserij" voor een aantal vissoorten een gesloten tijd vastgesteld. Een gesloten tijd betekent dat je de betreffende vissoort in die periode direct in hetzelfde water moet terugzetten en in die periode ook niet in bezit mag hebben. Een gesloten tijd is dus niet een verbod om op die soort te vissen. Een gesloten tijd is er om de betreffende vissoort te beschermen en geldt daarom voor iedereen dus zowel voor sportvissers als beroepsvissers.

Let op: naast de gesloten tijden voor bepaalde vissoorten geldt er van 1 april tot aan de laatste zaterdag van mei (voor het IJsselmeer: van 16 maart tot en met 30 juni) voor de meeste wateren ook een gesloten tijd voor het gebruik van alle soorten kunstaas (met uitzondering van kunstvliegen kleiner dan 2,5 cm.), een dood visje, een stukje vis en slachtproducten (zie het volgende hoofdstukje).

Voor de volgende vissoorten gelden de volgende wettelijke gesloten tijden:

Snoek: van 1 maart tot aan de laatste zaterdag van mei (IJsselmeer: tot en met 30 juni).

Barbeel, kopvoorn en winde van 1 april tot en met 31 mei.

Snoekbaars en baars: van 1 april tot aan de laatste zaterdag van mei (IJsselmeer: tot en met 31 mei).

Beekforel: van 1 oktober tot en met 31 maart.

Elft, fint, kwabaal, meerval, serpel, sneep, zeeforel, zalm, zeebek, vlagzalm: het hele jaar.

Rivierprik: van 1 november tot en met 31 januari en van 1 maart tot en met 30 april.

Reglement voor de Binnenvisserij 1985

Artikel 2

1. Het is verboden te vissen met andere vistuigen dan de volgende:

- de hengel;
- de peur;
- het spieringtuig;
- de visfuis;
- de aalfuis;
- de ankerfuis;
- het aalkistje;
- het aalhoekwant;
- de aaldogger;
- de zegen;
- de aalzen;
- de aalfuis;
- het staand net;
- de gebbe;
- het kruisnet;
- het electrovisapparaat.

2. Het gebruik van een schepnet is slechts toegestaan om gevangen vis op te scheppen, over te zetten of te vervoeren.

3. Het is verboden te vissen met een vistuig waarvan het netwerk van metaal- of niet vervormend kunststofgaas is vervaardigd.

Artikel 6

Het is verboden te vissen van 1 april tot en met 31 mei met:

- de hengel, voor zover geaasd met slachtproducten, worm, een dood visje, een stukje vis of enig kunstaas met uitzondering van kunstvliegen met een afmeting van ten hoogste 2,5 cm;
- de visfuis;
- de ankerfuis;
- de zegen;
- het staand net.

Artikel 7

1. Het is verboden tussen twee uur na zonsondergang en één uur voor zonsopgang te vissen.

2. Het verbod geldt niet:

- voor het vissen met de hengel in andere dan door Onze Minister aangewezen wateren;
- voor het vissen met de peur, het aalkistje, het aalhoekwant en de aaldogger;
- voor het te water hebben van de aalfuis, het staand net, de visfuis, de ankerfuis en de kreeftenkorf;
- voor het vissen met de aalzen in andere wateren dan het IJsselmeer;

e. voor het vissen in de Rijn, de Maas, de IJssel en alle andere stromende wateren die met deze wateren in open verbinding staan en daarvan water afvoeren.

OUTDOORSHOP HENK VAN OS HOUDT VAN HET BUITENLEVEN

Assortiment

Onze winkel biedt een ruim assortiment op het gebied van jacht en hondensport. Denk hierbij aan wandel- en bergschoenen van Lowa, Meindl en Hanweg. Outdoorbekleding van o.a. Pinewood, Deerhunter, Fjällräven, Jack Wolfskin, Haglöfs en Schöffel. Leren en natuur rubberen laarzen van o.a. Dubarry, Aigle, Muckboot, Meindl & Hanweg. Accessoires in de vorm van o.a. rugzakken, sokken en thermosflessen. Kortom: zoekt u iets op het gebied van outdoor? Dan bent u bij de Outdoorshop aan het juiste adres.

Kwaliteit

De Outdoorshop staat achter de producten en merken die verkocht worden. Wij kopen al onze producten persoonlijk in, waardoor wij de kwaliteit kunnen waarborgen. Ook kunnen we inspelen op de behoeftes van de klant. Door jarenlange ervaring weten we precies waar onze klanten behoefte aan hebben.

Maatwerk

Eén van onze specialisaties is wandelschoenen. De Outdoorshop is ervan overtuigd dat er voor iedereen een passende schoen is. Onze medewerkers helpen u daar graag bij. Dit doen zij o.a. door het opmeten van uw voet. Tevens staat de Outdoorshop in contact met een podoloog. Ook verkopen wij passende binnenzooltjes, zodat u met een perfect passende schoen de deur uitloopt.

Service

In de Outdoorshop is het een normale zaak om u van de beste service te voorzien. Het geven van deskundig advies en het leveren van maatwerk zijn hier voorbeelden van. Er is altijd de mogelijkheid om op uw gemak rond te kijken onder het genot van een kop koffie of thee. U kan ook op onze webshop winkelen. De bestellingen worden in Nederland binnen twee werkdagen geleverd en kunnen binnen 14 dagen geretourneerd worden.

								www.deoutdoorshop.nl	
Vraag om advies		Ons adres		Sociale Media					
0180-414202		Ringdijk 26-28 3881 EV Holsbeek		deoutdoorshop					
Op werkdagen voor 18.00 uur besteld? Dan heeft u uw bestelling de volgende dag in huis! Vanaf €50 gratis bezorgen. Gratis retourneren.									

Tekst Reinier Broeks

Beeld Kelly Kutterik

Jachtopzichers-DNA? Het bestaat echt ...

EEN FAMILIEKRONIEK, ACHT JACHTOPZICHTERS IN ÉÉN FAMILIE IN 100 JAAR

Op 19 augustus 1926 werd Fredericus Kutterik – beter bekend als Dieks van de Keizer – voor de gemeenten Zwollerkerispel, Heino en Dalfsen aangesteld als onbezoldigd gemeenteveldwachter en jachtopzichter. Hij was voorgedragen door F.K. baron van Dedem die beter jachttoezicht wilde op zijn landgoed 'Huis De Colckhof' in Laag-Zuthem. De bijnaam 'Dieks de Keizer' kwam van boerderij De Keizer waar hij geboren is in 1889. Hij overleed in 1964.

Opa Dieks in jachtopzichterstenuw samen met zijn jachthond.

Omdat het landgoed, weliswaar 1.050 hectare, te klein was voor een fulltime jachtopzichter had Kutterik meerdere 'jachtheren', die volgens de baron 'hem, evenals ik, zeer op prijs hebben gesteld en nog stellen.' Want vanwege het zilverenjachtopzichterfeest, in 1951 was Kutterik 25 jaar in dienst, was baron Van Dedem vol lof over hem. Er was maar weer eens bewezen dat de beste jachtopzichers zij zijn, aan wie 'voor zijn aanstelling menig stuk wild illegaal aan zijn jachtlust ten offer viel'. In 1953 was Kutterik 25 jaar lid van de vereniging.

Het Huis van Landgoed Vilsteren

Op het zilverenjachtopzichersfeest waren collega's van de jachtopzichersvereniging en zijn jachtheren aanwezig. F.K. baron van Dedem sluit het artikel af met: 'Dieks, ik wens u van harte toe. Dat ge nog menig jaar met evenveel

opgewektheid, liefde en ijver voor uw vak, en fris en gezond als tot nu toe, uw veld zult mogen schutten en respect inboezemen aan tweebeinige en viervoetige rovers en rabauwen!' (Rabauw: ruw persoon van het minste allooi. red.)

Tekst door F.K. baron van Dedem, ter ere van Fredericus (Dieks) Kutterik voor 25-jarig dienstverband als jachtopzichter, 1951.

Het interview vindt plaats in het landgoedcentrum Vilsteren en aanwezig zijn Dennis, zijn vader Freek, een broer van zijn vader, zijn oom Wim, en zijn nicht Kelly. Er is meer dan genoeg ruimte om de coronamaatregelen te eerbiedigen en tegelijkertijd toch goed met elkaar in contact te zijn. Op een tafel zijn wat foto's uit de oude doos uitgesteld.

Regiocoördinator KNVvN

In februari van dit jaar, bijna een eeuw nadat zijn overgrootvader jachtopzichter werd, is Dennis Kutterik (1978) aangesteld als KNVvN-regiocoördinator van Overijssel. Dennis is vanaf 2006 in dienst van Landgoed Vilsteren; een particulier landgoed in het Overijssels Vechtdal. Op het landgoed, 1.050 hectare groot, is hij verantwoordelijk voor het terreinbeheer. Dennis is bestuurslid van de WBE Lemelerberg e.o. en tevens lid van de faunacommissie waarbinnen hij zich vooral met de reeën bezighoudt. In 2016 neemt hij, naast het terreinbeheer, de taak van jachtopzichter over van zijn vader die vanaf 1980 als jachtopzichter op het landgoed in dienst is geweest. Bijzonder aan het landgoed is dat de dorpskern van Vilsteren helemaal middenin het landgoed ligt: uniek in Nederland.

Dennis Kutterik is op 22 februari 2020 door voorzitter Rolf Overdiep aangesteld als regiocoördinator voor Overijssel

Legale stort

Dennis schets met een anekdote de betrekkelijke onschuld van deze prachtige omgeving. 'Een boer in de buurt kreeg iemand op het erf die vroeg of hij wat potgrond mocht storten. Geen probleem, zei de boer. En een tijdje later kwam die persoon met nog iemand en een aanhanger vol met potgrond die in een gat werd gestort. Toen het karretje leeg was kwamen ze na een tijdje weer met een karretje vol. En weer, en weer. De schoondochter van de boer vertrouwde het niet en ging kijken. Ze zag allemaal bolletjes piepschuim tussen de potgrond. Ik werd direct gebeld en kwam meteen. Helaas was het storten legaal omdat de boer toestemming gaf.'

Dennis Kutterik met zijn draadharen Rex en Brum

Picknicken in verboden gebied

Dat iemand zich moest identificeren tijdens coronaperiode is nog niet gebeurd. Het advies van de politie is ook om wat terughoudend te zijn. Beter een goed gesprek dan meteen een bekeuring uitschrijven. Dennis is tenslotte ook gastheer en aanspreekpunt van het landgoed: 'Belangrijk is dat je de regels uit kunt leggen. Natuurlijk, als iemand na twee waarschuwingen zijn hond nog steeds los laat lopen, dan krijgt hij een bekeuring. We zijn coulant maar hebben duidelijk wel onze grenzen.'

Van duidelijke grenzen heeft Dennis een voorbeeld: 'We hebben op het landgoed een heideterrein. Ik had die zondagmiddag net mijn ronde gedaan, het was heel druk, zo rond Pasen, en ik wilde naar huis om tijd aan mijn gezin te besteden. Ik woon vlakbij dat heideveld en rijd de dam af op weg naar huis. Zie ik mensen zo'n 30 meter achter een verboden toegang-bord bij een natuurterrein picknicken. Ik heb die mensen daar op aangesproken; ze waren nogal geïrriteerd maar na mijn uitleg dat het een kwetsbaar gebied is, een rustgebied, werden ze wat meegaander. Hun argument dat ze maar een klein stukje in het verboden gebied zaten heb ik weerlegd door te zeggen dat de volgende groep 50 meter achter hun gaat zitten. Dat dat echt niet kan. Uiteindelijk pakten ze hun spulletjes in en vertrokken zonder te morren.'

Natuureducatie

Het landgoed werkt onder andere samen met het Zone.College in Zwolle. Dennis zorgt dat er objecten beschikbaar zijn voor stage- en praktijkwerkzaamheden. Bosmaaier, motorzagen, klimcursussen, hoogwerker, inventariseren van flora en fauna. Eigenlijk alles wat met natuur te maken heeft. Die groepen helpen ook bij het uitmaaieren van de wegbermen zodat er een overzichtelijke situatie ontstaat waardoor de kans op wildaanrijdingen wordt verkleind.

Dennis staat constant in de stand om kennis over te dragen. Om respect te kweken voor de natuur. En dat begint volgens hem al op scholen en bijvoorbeeld bij de scouting. Door in zijn vrijetijd voorlichting te geven lopen werk en privé op deze manier naadloos in elkaar over.

Stroperij

Op landgoed Vilsteren valt de stroperij wel mee. Alhoewel, de laatste tijd is er een toename van illegale praktijken en criminaliteit in het buitengebied. Wim Kutterik (1959) werkt op Huize Almelo, een landgoed van 1.300 hectare. In die hoek van Twente, waar van oudsher veel stroperij zit, is wel van alles aan de hand. Wim: 'Vogelvangers, visstroperij (paling en snoekbaars) en wildstroperij zijn aan de orde van de dag. Die vogelvangst is binnen de bebouwkom net zo groot als daarbuiten. Vogelvangers in een rijtjeswoning vangen gewoon achter hun woning. Ze vangen goudvinken, putters en groenlingen door eerst allemaal voerplekken

aan te leggen en de vogels vervolgens te vangen met mistnetten lijmskokjes en klepkooien. In het buitengebied zijn goudvinken te vinden in bramenwallen. Daar wordt dan een soort pad in geknipt, vervolgens volop gevoerd met bessen van vuurdoorn en als ze dan goed op het voer komen, dan worden meestal 's avonds de netten al opgehangen. Nog niet zo hoog maar dan tegen de ochtend, voordat het licht wordt, worden de netten opgetrokken. Goudvinken brengen toch al gauw 150 euro per koppeltje op. Het zijn vaak volwassen vogels waar toch nog geprobeerd wordt om er een ringetje om te krijgen. Het is gewoon handel. De pootjes worden bevroren met gas en daarna proberen ze de ring om die volwassen poot te krijgen. Dan zie je heel veel nare dingen met gebroken pootje en teentjes die eraf zijn.'

V.l.n.r. Wim Kutterik, Jarno Wesselink, Dennis Kutterik

Freek: 'Vroeger werd op het landgoed ook veel gestroopt. Met name kleinwild, konijnen en zo. Vooral met strikken, echt met honderden tegelijk. De strikken werden in de vooravond gezet, de stropers bleven dan in het veld om ze vroeg in de ochtend leeg te halen. De nette stroper sloeg dan de nog lege strikken dicht maar meestal bleven ze open staan. En als je dat niet op tijd ontdekte, dan liep daar ook het nodige wild nog in en werd nooit opgehaald. Er waren dus weidelijke en niet-weidelijke stropers.' Dennis controleert nu nog wekelijks of er reeënstrikken hangen. Zolang er een markt is voor wild, blijft er gestroopt worden.

Dat de dorpse stroperij ook grappige kanten heeft, weet Dennis nog: 'Ik herinner me dat ooit tijdens een jachtdag rond het dorp, een konijn in een strik werd gevonden. De jagermeester deed het konijn een opgerold briefje van 5 gulden in de bek. En is toen verder gelopen. 's Avonds in het café had degene die de strik had gezet een verhaal: wat ik nou toch heb meegemaakt ... Kijk, dat kon toen ook. Dat was de andere kant van de stroperij. Op deze manier een verlengde van de groentetuin. Er was zoveel wild, toen.'

Opa Dieks met zijn vaste vervoersmiddel, de Zundapp. Het geweer over de schouder en de hand op de tank. Zo ging hij het veld in.

Accent op natuurtoezicht

Familie Kutterik was altijd al betrokken bij de Schietdagen van de KNVvN. Zelfs de moeder van Dennis deed mee bij het windbuksschieten. Daar is Dennis onder andere besmet met het verenigingsgevoel. Dat werd nog eens versterkt omdat ze geregeld met de PR-wagen op stap waren om mensen te informeren over natuurtoezicht; met een zelfde gebouwde kar voor de regio Overijssel. OP een gegeven moment moest de wagen meer centraal in Nederland worden neergezet en ging naar Cees van Geel. Omdat het wat omslachtig was om hem steeds op te halen, hebben ze weer een nieuwe wagen gemaakt. Chris Volkmann was regiocoördinator en stopte begin 2020. Na er goed over nagedacht te hebben heeft Dennis de functie van regiocoördinator aanvaard. Dat er landelijk veel gebeurt en de vereniging weer zichtbaar is, was een van de redenen voor hem om ja te zeggen. Belangrijk voor Dennis is om de saamhorigheid weer terug te krijgen. Het is van belang dat leden goed geïnformeerd worden. Daarin ziet hij zeker een taak voor zichzelf.

Boa's moeten weer getriggerd worden om lid te worden. Jonge leden moeten geactiveerd worden. Nu is niet iedere boa jachtopzichter maar iedere groene toezichthouder moet eigenlijk wel lid worden van de KNVVN. Het accent ligt voor Dennis op natuurtoezicht.

Donkere Dagen Offensief

Wim over samenwerkingsverbanden in Twente: 'Heel actief is Hof van Twente. Daar zijn vijf of zes agenten die geregeld bij vergaderingen aanwezig zijn en waar veel acties samen mee worden uitgevoerd. Dan zijn we soms wel met 20-25 man. Rijssen-Holten is ook zo'n samenwerkingsverband, onder leiding van een politieman. Kortgeleden zijn in Almelo (Twenterand) twee mensen aangesteld vanuit de politie, voor groen. Dat is onder andere tot stand gekomen doordat we als boa investeren in bijvoorbeeld een DDO's (Donkere Dagen Offensief). Freek daarover: 'DDO's hebben ook te maken met schuurinbraken. Dat is ons pakkie-an niet maar door de samenwerking pakken we dat wel mee. Voor de politie is dat mooi omdat ze veel vrijwilligers hebben die beter dan zij weten hoe het er in het buitengebied aan toe gaat.'

Investeren loont

Dennis investeert veel tijd in zijn contacten met bijvoorbeeld de milieuagent uit Ommen: 'Wij moeten als boa investeren in onze samenwerkingspartners. Nodig de burgemeester uit als er gezamenlijke handhavingsacties zijn, zodat hij kan zien hoe dat gaat. En van het landgoed is alles in kaart gebracht voor wat betreft brandgangen e.d. Alles staat in het navigatiesysteem van de brandweer. Zij weten precies welke wegen en paden toegankelijk zijn. De paden worden steeds geklepeld en houtopslag wordt verwijderd.' Freek is in 1980 begonnen als jachtopzichter in dienst van de jachtcombinatie, destijds heel gebruikelijk.

Freek en Dennis in zaagtenue werkzaam op landgoed Vilsteren. Freek was jachtopziener voor de jachtcombinatie Vilsteren en Landgoed Vilsteren van 1980 tot 2016.

Dat ging hoofdzakelijk over kleinwild. Toen in 2001 de nieuwe Flora- en faunawet van kracht werd, werden de meeste jachtopzichters ontslagen. Het landgoed Vilsteren heeft hem overgenomen voor toezicht. Omdat de meeste jachtopzichters te maken hebben met een breed takenpakket, gold dat ook voor Freek. Veel was gericht op biotoopverbetering, houtsingels aanleggen en hakhout afzetten. Zaken die nu nog steeds veel aandacht krijgen.

Overgrootvader Dieks van de Keizer met zijn kameraad en collega Jan Groteboer, jachtopzichter op buitenplaats en landgoed De Gunne bij Heino, als houthakkers.

Veldpolitie

Ommen-Dalfsen en omstreken, zo heette vroeger de regionale vereniging van jachtopzichers. Destijds met wel 30 leden. Zelfs politiemensen waren lid. Door kleiduivenwedstrijden te organiseren kreeg de vereniging geld binnen en zo kregen de jachtopzichers in 1987 als eersten in Nederland een mobilfoon in de auto hadden. Betaald door de vereniging en aangesloten op het politienetwerk. De veldpolitie heeft destijds enorm veel vuurwapens in beslag kunnen nemen door nauw samen te werken met de jachtopzichers, en konden zodoende de stroperij een grote slag toebrengen.

Inspiratie

Al bijna een eeuw lang is de familie Kutterik nauw verbonden met de natuur en de landgoederen waarop zij leven en werken. Dagelijks zijn zij betrokken bij alle facetten van de flora en fauna, natuurbeheer en natuurtoezicht. Dat is geen hobby meer, geen passie meer, het is een levenswijze. Het zit de Kutteriks in het DNA. Freek over zijn zevenjarige kleinzoon Max - jongste zoon van Dennis: 'Opa, ga je vanavond nog op de hoogzit?' Dan zit hij vervolgens anderhalf, twee uur naast zijn opa op de hoogzit. Dat zijn de momenten waarin belangrijke normen en waarden in de natuur op volgende generaties worden overgedragen. Dennis omschrijft het treffend: 'Als mensen een overtreding begaan, is het alsof ze in je achtertuin komen.'

Opa Dieks met een gevonden reekalf dat in veiligheid werd gebracht.

Opa Dieks in zijn jachtopzienerstenue met zijn jachthond

Freek en opa Dieks opzoek naar reekalveren voordat er gemaaid werd. De familie Kutterik doet dat nog steeds.

De drie actieve boa's hebben Duitse staande draadharen.

In één familielijn vier generaties Kutterik, in het totaal acht jachtopzieners

- Fredericus (Dieks van de Keizer) Kutterik 1889 – 1964
(De Keizer was de boerderij waar hij geboren was)
- Fredrikus (Dieks) Kutterik 1922 – 2005
- De broers Frederikus (Freek) Kutterik 1953 en Wim Kutterik 1959
- Frederikus Josephus (Dennis) Kutterik 1978

Opa Frederikus (Dieks) Kutterik 1922-2005, werkzaam als jachtopzichter voor de familie Van Rechteren-Limpurg in Rechteren, gemeente Dalfsen.

Opa Dieks bij kasteel Rechteren bij Dalfsen.

- Marcel Veltmaat (getrouwd met de jongste zus van Freek en Wim)
- Hans Wesselink (man van zus van Freek en Wim) – gepensioneerd jachtopzichter
- Jarno Wesselink (zoon van Hans, neef van Dennis) - Landschap Overijssel

De toekomst?

- Kelly Kutterik (dochter van Wim) is natuurfotograaf van vooral reeën, is bezig om haar jachtakte te halen.
- De kinderen van Dennis gaan al volop mee op jacht en met toezichtrondes.

*V.l.n.r.
Staand: Wim Kutterik,
opa Dieks Kutterik, Freek Kutterik
Gehurkt: Marcel Veltmaat,
Hans Wesselink*

Dankzij de warmtebeeldcamera's van Lahoux Optics is observeren in slechte lichtomstandigheden geen enkel probleem. De camera's uit de Spotter Elite serie nemen objecten waar over lange afstanden en kunnen daarnaast ook foto's en videobeelden maken.

WAPENS & MUNITIE NACHTZICHT & OPTIEK OUTDOORKLEDING

LAHOUX SPOTTER ELITE 50

Spotter

WAARNEMEN	1945m
486m HERKENNEN	
243m AANSPREKEN	

Lahoux Spotter
ELITE 50
KOM LANGS VOOR DE
SCHERPSTE PRIJS
EN HET BESTE ADJES

INCLUSIEF GRATIS APP

LAHOUX SPOTTER ELITE 35

Spotter

WAARNEMEN	1361m
340m HERKENNEN	
170m AANSPREKEN	

Lahoux Spotter
ELITE 35
KOM LANGS VOOR DE
SCHERPSTE PRIJS
EN HET BESTE ADJES

INCLUSIEF GRATIS APP

Spypoint
LINK MICRO LTE
€229,90
4G
LTE

INCLUSIEF GRATIS APP

Fenix
LR40R
€269,-
12000 lumen

Lahoux Optics

SPYPOINT

FENIX
LIGHTING FOR EXTREMES

Pinewood
SCANDINAVIAN OUTDOOR LIFE

FJALL
RAVEN

Nachtegaalweg 1b, 8075 AW Elspeet
Tel.: 0577 - 491 546
E-mail: info@geweermakerij.nl

OPENINGSTIJDEN

wo 10.00 uur - 20.00 uur | do t/m za 10.00 - 17.00 uur | zo, ma & di gesloten

NIEUWE EN GEBRUIKTE WAPENS

MUNITIE

NACHTZICHT

OPTIEK

KLEDING

ONDERHOUD EN REPARATIE